

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredni nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 250 od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Velika diplomatska akcija Italije v južnovzhodni Evropi in na Balkanu

Italija je pristala na vojaško pomoč Madžarski za primer sovjetskega napada. Nadalje namerava Italija organizirati Balkan, da lahko ostane izven vojne — Nemčija in morebitna sovjetska intervencija na Balkanu

Budimpešta, 11. jan. i. (Exchange Telegraph) Sestanek v Benetkah pomeni samo pričetek velike diplomatske akcije Italije na jugovzhodu Evrope — tako namreč javlja rimski poročevalec lista »Magyar Nemzet«. V uvodnem članku istega lista njegov zunanje-politični urednik resumira rezultate beneških razgovorov v naslednjih točkah:

1. Madžarsko-italijansko sodelovanje bo v bodoče znatno reformirano. 2. Odnosi med Madžarsko in Jugoslavijo se morajo poglobiti. 3. Rim bo nadaljeval svoje prizadevanja za uvrstitev miru na jugovzhodu Evrope in za uničenje sovjetskega vpliva na Balkanu.

Rim, 11. jan. s. (Reuter) Rimski radio je dal poneti nekaj pojasnili k uspehom italijansko-madžarskih razgovorov v Benetkah. Napovedovalec je dejal, da je Italija pristala na vojaško pomoč Madžarski, v primeru, če bi bila ta ogrožena od sovjetskega napada. Čeprav ni vest italijanskega radia uradno vladno poročilo, ji je vendar pripisovati vso verodostojnost.

Nadalje je rekel napovedovalec, da je Italija izrazila željo, da Madžarska začasno opusti svoje zahteve napram Rumuniji glede Transilvanije in tamkajšnje madžarske manjšine. Boljševiška nevarnost je bolj neposredna ter je zato treba druga vprašanja za enkrat zapostaviti. Nevarnost sicer še ni akutna, dokler ima sovjetska Rusija zaradi vojne s Finsko vezane roke.

Glede italijanske politike na Balkanu je dejal rimski radio, da skuša sedaj Italija organizirati Balkan. Italija hoče povzeti svojo moč tako, da bo dovolj močna, da lahko ostane izven vojne. Italija ni nevtralna, temveč se samo vzdržuje vojaških akcij.

„Italija, Madžarska in Evropa“

Budimpešta, 11. jan. AA. (MTI). »Pester Lloyd« naglašava v uvodniku pod naslovom »Italija, Madžarska in Evropa«, da sta Ita-

lija in Madžarska glede vseh vprašanj srednje in južnovzhodne Evrope pokazali nemajmno in nezlomljivo stališče.

Življenjski problemi Madžarske se morajo rešiti v duhu pravice. To je tudi nezlomljiva volja Italije, ki istočasno zahteva zdravo evolucijo miroljubne Evrope. Ti problemi bodo rešeni v trenutku, ko bo to z evropskega stališča najbolj prikladno. Madžarska in Italija nadaljujeta politiko, ki jo narekujejo veliki evropski interesi. Madžarske teze ni mogoče spreminiti, toda

izbira časa za doseg legalnih aspiracij Madžarske bo določena ne samo z ozirom na interese Madžarske, temveč istočasno z ozirom na velike evropske interese. Politika, ki jo skupno vodita Italija in Madžarska, je politika konstruktivnega miru, navdahnjena z evropsko odgovornostjo.

Osnove italijanske in madžarske politike na jugovzhodu so mir, zakoniti red in pravica, to pa so konstruktivni elementi mednarodnega življenja. Italija in Madžarska sta med seboj zvezani v vsakem pogledu.

Razgovori med Rumunijo in Madžarsko

po italijanskem posredovanju, toda v Budimpešti izjavljajo, da se ne morejo odreči teritorialnim zahtevam — Grof Csaky ne pojde v Rim — Francoske sodbe o položaju po beneškem sestanku

Budimpešta, 11. jan. i. (United Press). Guverner Horthy je sprejel zunanjega ministra grofa Csakya, ki mu je poročal o razgovorih v Benetkah. Politični krogi pričakujejo, da se bodo sedaj pričeli rumunsko-madžarski razgovori in da bodo pospešeni. Sodijo, da je Italija za te razgovore ponudila svoje usluge.

Madžarski tisk podčrtava komentarje rumunskih listov, ki javljajo, da bodo rumunsko-madžarski razgovori obnovljeni. Kakor je znano, je Madžarska na jesen 1939 izjavila, da je pogoj glede zaključitve pakta o nenapadanju med obema državama sklenitev madžarsko-rumunskega sporazuma o manjšinah.

Kakor sedaj zatrjujejo, bodo novi madžarsko-rumunski razgovori dovedli do takega sporazuma, nakar bi se sledili razgovori o nenapadnem paktu, pri čemer

pa se Madžarska ne bi odrekla svojim aspiracijam glede teritorialne revizije.

Budimpešta, 11. jan. e. Zunanji minister grof Csaky je dal zastopnikom tiska izjavo, v kateri je demantiral glasove o skrajšanju njegovem novem potovanju v Rim. Grof Csaky je tudi demantiral vesti, nanašajoče se na potovanje ministrskega predsednika grofa Telekyja. Na koncu je zunanji minister poudarjal pomen razgovorov v Benetkah in izrazil svojo hvaležnost za prisrčen sprejem, ki mu je bil prirejen.

Curich, 11. jan. i. Pariški dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« glede razgovorov med grofom Ciano in grofom Csakyjem ugotavlja, da je francoski tisk v splošnem ugotovil poveljen vtis na položaj na Balkanu.

Na temelju komentarjev italijanskega tiska ne dvomijo, da ima Italija čvrsto voljo

posredovati med Madžarsko in Rumunijo za preprečitev boljševiške nevarnosti. Za radi tega zahteva od Madžarske, da svoje teritorialne zahteve nasproti Rumuniji za enkrat umakne ali da se vsaj to reši na mirna način.

V Franciji, ki je v zvezi z Rumunijo in ki je hkrati z Anglijo dala Rumuniji garancije proti neizvajanemu napadu, so bili ti napori Italije sprejeti z zadovoljstvom in Italiji se priznava zahvala za njeno posredovanje.

V odločilnih krogih pa si zastavljajo vprašanje, kako se bodo dalje razvijali dogodki, če Nemčija in Rusija skupaj nastopita na jugovzhodu Evrope.

Tako piše Pertinax v »Ordre«, da se v tem primeru ne more presoditi končno zadržanje Madžarske in šele po zadržanju Madžarske bo lahko Italija zavzela definitivno stališče. V Parizu ne verujejo, da bi Nemčija v primeru sovjetske intervencije na jugovzhodu Evrope ostala neaktivna.

V »Figaro« piše Romier: V primeru sovjetske intervencije bo Nemčija pristilljena, da takoj okupira področja, ki so ji potrebna za pridobivanje sirovin. Naj bodo nade v beneške razgovore še tako velike, vendar v Parizu ugotavljajo, da ti razgovori niso odgovorili na vsa vprašanja.

Rim, 11. jan. AA. Zunanji minister Ciano je sprejel včeraj ameriškega veleposlanika Phippsa.

Konferenca Balkanske zveze

Beograd, 11. jan. AA. V jugoslovenskih službenih krogih potrjujejo, da bo redni letni sestanek sveta Balkanske zveze dne 23. in 24. februarja v Beogradu.

Novi italijanski poslanik v Sofiji

Sofija, 11. januarja AA. (Havas) Bolgarska vlada je izdala agremen za imenovanje novega italijanskega poslanika v Sofiji grofa Maksimija Magistratija.

Pred ostavko japonske vlade

Tokio, 11. jan. AA. (Havas) Predsednik vlade Abe je sklenil dati ostavko. O tem svojem namenu je japonski predsednik vlade obvestil osebno vse člane svojega kabineta. Uradno bo ostavka šele objavljena, ko bo stvarno nova vlada že imenovana.

Tokio, 11. januarja. AA. (DNB) Zunanji minister Nomura je sprejel včeraj sovjetskega poslanika Smetanova, s katerim je ostal v razgovoru eno uro.

Neopravičena nemška obtožba

Montevideo, 11. jan. s. (Reuter). Na željo angleške vlade je urugvajska vlada preiskala nemško obtožbo, češ da so bili nekateri mornarji na nemški oklopnici »Admiral Graf Spee« poškodovani v pomorski bitki od strupenih plinov. Zdravniška komisija, sestavljena iz 9 urugvajskih zdravnikov, je objavila sledeče poročilo:

Po skrbni preiskavi vseh ranjenecv in bolnikov so »Admirala Graf Spee« v urugvajski vojaški bolnici in v Pasteurjevi bolnici je posebna tehnična komisija, pod vodstvom vrhovnega vojaškega zdravniškega ugotovila, da ni našla na nobenem izmed ranjenih ali bolnih mornarjev nobenega znaka, ki bi mogel dati povoda za sum, da so bili poškodovani od vojnih plinov.

Mraz je zavladal

Riga, 11. jan. AA. (DNB) Na Letonskem je zavladal hud mraz. Temperatura je padla na —41. Dozaj se nikoli ni bila zabeležena tako nizka temperatura, odkar obstoja meteorološka služba. V sami Rigi je padla temperatura na —31,5. Listi prinašajo številna poročila, da so ljudje zmrzili.

Bukarešta, 11. jan. AA. (Havas) V Rumuniji je nastal velik mraz. V Bukarešti je temperatura padla na 27 pod ničlo. V Bukovini pa celo na 38. Dunav je popolnoma zamrznil. Vlaki imajo po 3 in več ur zamude.

Eksplodizija v rudniku

New York, 11. jan. s. (Reuter) V rudniku pri mestu Bartley je prišlo včeraj do eksplozije. Sedem rudarjev je bilo takoj ubitih, 95 drugih pa je sedaj še nad 12 ur zakopanih 200 m pod zemljo. Reševalna dežela se v polnem teku, vendar se zelo počasi približuje mestu, kjer so rudarji zakopani. Le malo upanja je, da bi jih bilo mogoče rešiti.

Iz notranje politike

NACRT NOVEGA VOLILNEGA ZAKONA

Zagrebski listi objavljajo načrt novega volilnega zakona, ki z vladne strane še ni odobren, vendar vsebuje ta načrt v glavnem točno besedilo novega zakona, ki bo po poročilih iz Zagreba kmalu uveljavljen. V naslednjem priročniku glavne točke:

Glasovanje bo tajno. Vršilo se bo s krogljicami. Uvedena sta propore in sistem dveh list, okrožne in državne. Država bo razdeljena na 55 volilnih okrožij. En mandat pride na 50.000 prebivalcev, na ostanku čez 30.000 pa še en mandat. Slovenija bo razdeljena na šest volilnih okrožij, ki smo jih že včeraj navedli in bi po tej osnovi dobila 22 mandatov in sicer Ljubljana-mesto dva, volilno okrožje Ljubljana 4, Maribor 3, Murska Sobota 4, Celje 5 in Novo mesto 4 mandate. K temu številu pridejo eventualno tudi še oni slovenski kandidati, ki bodo izvoljeni na državnih listah. Število mandatov za posamezna volilna okrožja v zakonu ni v naprej določeno in jih na podlagi statistike prebivalstva pred vsakokratnimi volitvami določa poseben državni odbor kot vrhovni volilni organ.

Aktivno volilno pravico imajo le moški državljani, ki so izpolnili 21. leto, pasivno volilno pravico pa oni, ki so izpolnili 30. leto, pri čemer veljajo v glavnem že iz dosedanjih zakonov znane omejitve.

Kandidatne liste v okrožjih lahko vlagajo le stranke, ali koalicije strank. Te okrožne liste nimajo naslovcev. Kandidati na njih so razvrščeni po srezih. Vsak kandidat ima namestnika. Ena in ista oseba lahko kandidira v dveh srezih, nasprotno pa lahko tudi stranka, odnosno koalicija postavi v istem srezu dva kandidata. Mandati se delijo po d'Hontovem sistemu. Liste se bodo vlagale na okrožnih sodiščih.

Poleg okrožnih list obstojajo državne liste. Vsaka stranka, ali koalicije strank, ki je v najmanj 15 okrožjih postavila svoje liste, ima pravico, da postavi še posebej svojo državno listo ki ima svojega nosilca. Na vse državne liste skupaj odpade 50 mandatov, ki se bodo razdelili po skupnem številu glasov, ki so jih posamezne stranke dobile na svoje okrožne liste. Razdelitev se bo izvršila po d'Hontovem sistemu in po vrstnem redu, kakor so kandidati na državnih listi zapisani, dočim je pri okrožnih listah za vrstni red merodajno število glasov, ki jih je vsak izmed njih dobil v svojem srezu.

Kakor je videti, okrožne in državne liste niso neposredno povezane, temveč grede sporedno ena poleg druge. Povezanost obstoja le v tem, da lahko postavi državno listo samo tista stranka, ki kandidira v najmanj 15 okrožjih, in da so volilni rezultati, ki jih je stranka dosegla s svojimi okrožnimi listami, merodajni za razdelitev mandatov iz državne liste.

Zoper volilne zlorabe in za zaščito volilne svobode vsebuje načrt mnogo podrobnih odredb z visokimi denarnimi globami in zapornimi kaznimi do dveh let.

Volišča bodo po občinah. Na eno volišče pride največ 800 volilcev. Predsednike volilnih odborov bodo postavljala okrožna sodišča prvenstveno iz vrst sodnikov, sodnih uradnikov in absolviranih juristov. Tudi žene, ki sicer ne dobijo ne aktivne, ne pasivne volilne pravice, bodo smele biti postavljene za predsednice volišč, če so sodniške uradnice. Rezultat volitev v okrožja bo določal okrožni volilni odbor, katerega predsednik je sodnik apelacijskega sodišča, člani pa predsednik in en sodnik okrožnega sodišča ter po dva predstavnika vsake okrožne liste s posvetovalnim glasom. Razdelitev mandatov iz državnih list bo izvršil državni odbor, ki bo ostal v približno enaki sestavi, kakor so ga določali dosedanj volilni zakoni.

Včeraj so se vrnili v Beograd vsi člani vlade razen hrvatskih ministrov, ki so prišli danes. Za danes dopoldne ob 10. je sklicana seja ministrskega sveta, na kateri bo verjetno končana razprava o novem volilnem zakonu.

HRVATI IN SRBI

Splitski »Narodni list« piše: Nismo si mi izmislili narodnega edinstva! Naj bo zato to dejstvo za naš olajševalna okoliščina...

Grški pisec Zonaras izstavi Hrvate s Srbi in jih imenuje »narod Hrvatov, ki jih nekateri imenujejo tudi Srbe«.

Grški pisec Skilleas izstavi Srbe s Hrvati in jih imenuje »narod Srbov, ki jih imenujejo tudi Hrvatce«.

Nekdo si je moral to zares izmisliti! Če ne »Svabi«, potem gotovo Latinci ali Grki. In vsi naši pametni ljudje so sprejeli te »grške« misljenje...

Sprejela je celo Radićeva Hrvatska seljačka stranka že 1. 1904. V svojem programu pravi: »2. Hrvati in Srbi so en narod«.

Ljudje božji, lotite se Zonarasa in Skilleasa, lotite se »Slovincev« Gundulića in Radića, lotite se »Hirceva« Gaja in Draškovića, lotite se »Jugoslovenova« Strossmayerja in Radića in lotite se če hočete, tudi — Stjepana Radića!

Nas pustite v miru! Mi stopamo same po utrdem potu...

Borzna poročila

Curich, 11. januarja. Beograd 10.—, Paris 9.985, London 17.625, New York 445.94, Bruselj 74.90, Milan 22.50, Amsterdam 237.75, Berlin 178.62, Stockholm 195.175, Oslo 101.35, Kopenhagen 86.10, Sofija 5.30, Bukarešta 3.30.

Finske čete so dosegle skoraj povsod sovjetske meje

Komisar Kaganovič je moral zapustiti svoje mesto

Finci so začeli graditi ob meji utrdbe po vzoru Mannerheimove črte — Podrobnosti o veliki finski zmagi pri Raati

London, 11. jan. A. (Reuter) Iz Helsinkov poročajo, da so finske čete dosegle skoraj povsod finsko mejo in da se bodo ob mejah utrdele, ker finski vrhovno poveljstvo ne želi spremeniti borbo v ofenzivo. Sedanja borba ima defenziven značaj ter je samo obramba finske svobode. Razen tega je finskiemu poveljstvu znano, da bi nastala težava glede preskrbe, če bi začela finska vojska zasedati tuj ozemlje. Finski listi prinašajo vesti, da pripravljajo sovjetska Rusija nov napad in da vrši reorganizacijo svojih vojnih sil. Nova sovjetska ofenziva bi se začela šele v dveh mesecih.

Moskva, 11. jan. AA. (Reuter) Uradno sporočajo, da je Kaganovič razrešen položaja komisarja za letalsko industrijo in da je na njegovo mesto imenovan Saturein.

Helsinki, 11. jan. s. (Reuter) O veliki finski zmagi pri Raati prihajajo še vedno novi podatki, ki kažejo, da ima zmaga še večji pomen nego so mu ga pripisovala dosedanja poročila. Cenijo, da je padlo v boju nad 10.000 vojakov 44. sovjetske divizije. Tuji poročevalci pravijo, da je cesta proti sovjetski meji v dolžini 7 km polna trupel sovjetskih vojakov in zaplenjenega vojnega materiala. Vrednost tega materiala cenijo na 10 milijonov dolarjev.

Kakor se zdi, sta tako 44. sovjetska divizija, kakor tudi 163., ki je bila pred tedni poražena pri jezeru Kijantaerovi zapadno od Suomusalmija, tvorili 47. sovjetski armadni zbor, ki je bil torej v zadnjih bojih skoro popolnoma uničen 44. divizija je že ob priliki bojev ob jezeru Kijantaerovi stala v bližini ter skušala priti 163. diviziji na pomoč, vendar so ji Finci dohod preprečili.

Finska vojska je sedaj na tem odseku fronte prodrla mestoma preko sovjetske meje. Finci so tu začeli graditi v vsej naglici tudi utrdbe po vzoru Mannerheimove linije, da preprečijo nove sovjetske napade. Zlasti grade Finci pastvi proti tankom.

Z drugih delov fronte ni zanesljivih poročil. O bojih pri Salli si poročila nasprotujejo. Ena pravijo, da so dobile sovjetske čete nova ojačenja ter da močno pritiskajo na finske postojanke. Druga poročila pa zagotavljajo, da se je Fincem po-

srečilo obkoliti večje sovjetske oddelke na tem delu fronte, ter da so sovjetske čete sedaj zaradi pomanjkanja hrane in zaradi mraza v težkem položaju.

Helsinki, 11. jan. s. (Havas) Kakor poročajo, se bo Fincem pri Salli nabrže posrečila nova zmaga. Baje je 12.000 sovjetskih vojakov zopet obkoljenih.

Sovjetsko poročilo

Moskva, 11. jan. AA. (Havas) Polnoči je bil po radiu sporočen komunikne leningraškega poveljstva. Komunikne pravi, da je bil včerajšnjega dneva ni bilo na bojišču nobenih važnejših dogodkov. Na več mestih so se spoprijele patrle. Slabo vreme je onemogočilo letalske akcije.

Finci so upravičili zaupanje vsega sveta

London, 11. jan. AA. (Reuter) Angleški tisk kaže še nadalje največje zanimanje za borbo na Finskem »Daily Telegraph« pravi v uvodniku, da zgodovina sploh ne pozna bolj junaške borbe, kot je borba Finske proti sovjetski Rusiji. Po vesteh, ki prihajajo iz Moskve, se izve, da so sovjetski krogi presenečeni nad junaškim odporom finskega naroda. Dosedanji potek vojne na Finskem je pokazal veliko slabost sovjetske armade, s čimer je vsemu svetu podan dokaz, da se nobeni državi ni treba bati napada sovjetske Rusije. Finci so upravičili zaupanje vsega sveta.

Danski princ v finski vojski

Kodanj, 11. jan. (Reuter) Danski princ Olgar se je prijavil za prostovoljsko službo v finski vojski. Princ je star 52 let. Več let je služil v francoski tujski legiji. Studiral je v Etonu v Angliji.

Na apel pomožnega odbora za Finsko se je že tri do štiri tisoč danskih rodbin prijavilo, da sprejmejo finske begunce.

Denarna pomoč Amerike

Washington, 11. jan. s. (Reuter) Republiškanski senator Hamilton Fish je postavil kongresu predlog, da dovoli ameriška vlada

Finski denarno pomoč 16 milijonov dolarjev, toda izključno za nabavo živil in oblek, ne pa tudi za orožje.

Washington, 11. jan. s. (Reuter) Ameriška vlada je dovolila Norveški kredit 8 milijonov dolarjev za poljedelske svrhe. Kakor znano, je bil nedavno sličen kredit dovoljen Finski.

General Franco po poslal vojni material

London, 11. jan. i. (Havas) Rimski dopisnik »Daily Express« smatra, da je treba računati z možnostjo, da bo general Franco poslal Finski gotovo število topov, pušk in tankov, ki jih Španka po končani državljanski vojni ne potrebuje več. Ta vojni material bo poslan s španskimi ladjami v skandinavske države.

Upori med sovjetskimi četami

Amsterdam, 11. jan. e. Po pisanju lista »Telegraaf« se upori med sovjetskimi četami nadaljujejo. Kakor se izve, je sovjetski vojni politični komisar Mehla v Leningradu in vodi preiskavo proti političnim komisarjem, ki so bili določeni četam na finski meji in ki so obtoženi zaradi neuspeha sovjetskih čet. Komisar sam je prevzel nalogo, da razčisti vse te odnošaje. Sklenjeno je bilo, da se vsi slabi vojaški komisarji zamenjajo. Več jih je bilo že zamenjanih, druge pa so poslali na fronte.

Zopet železniška nesreča v Nemčiji

London, 11. jan. vr. Kakor se je šele sedaj izvedelo, se je zgodila na Württembergem predteklo soboto nova železniška nesreča. Po kratkih vesteh, ki jih je objavil nemški tisk, sta bila 2 potnika ubita, 10 pa jih je bilo težko ranjenih. Neki postajena-čelnik je bil aretiran. Po drugih vesteh je bilo 60 ranjenecv prepeljanih v najbližje bolnišnice.

Nov glavni stan nemške vojske

Po vesti londonskega lista grade Nemei utrdbe ob nizozemski meji — Angleški letalski maršal na fronti — Poljska armada v sklopu zavezniške vojske

London, 11. jan. z. »Daily Telegraph« poroča, da so Nemei v neposredni bližini nizozemske meje ustanovili nov glavni stan. Prav tako z vsa naglase gradnje obmejne utrdbe in utrjene postojanke v severnem okrožju, ki se začne daleč v nizozemsko ozemlje. Topovi, ki jih namestajo na meji, so takega kalibra, da lahko obsestreljujejo od tam Utrecht. Vzdušje meje grade tudi mnogo vojaških letališč, zlasti med Emdenom in Aachenom. List je mnenja, da se Nemei pripravljajo na veliko vojaško akcijo izven obsega Siegfriedove črte.

Pariz, 11. jan. s. (Reuter) Novoimenovani vrhovni poveljnik angleške letalske vojske v Franciji, letalski maršal Barak je dospel na fronto, da pregleda angleške letalske edinice.

Pariz, 11. jan. j. (Havas) Včeraj je bil objavljen tekst pisma, ki sta jih na dan podpisala dogovora, s katerim se ustanavlja poljska armada v Franciji, izmenljiva predsednik poljske vlade general Sikorski in francoski ministrski predsednik Daladier. Sikorski pravi v svojem pismu med drugim, da smatra podpis pogodbe, s katero

se obnovlja poljska armada v Franciji, za zgodovinski akt, ki pomeni važen mejnik v sedanjih vojni, katero so Anglija, Francija in Poljska pričele, da ohranijo svojo svobodo in varnost. Poljska armada bo v tej vojni do kraja storila svojo dolžnost. Ta dogovor hkrati izpričuje popolno enotnost v vrstah zavezniškov, ki postaja od dneva do dneva popolnejša in ustvarja skupaj z angleško-francoskim vojaškim sodelovanjem trdno podlago vzajemnosti civiliziranih narodov, katerih naloga je zgraditi po končani vojni novo Evropo.

Francoski ministrski predsednik Daladier pravi v svojem pismu Sikorskemu, da je srečen, ko lahko podpiše akt o ustanovitvi poljske armade v Franciji in želi, da bi ostalo sodelovanje med obema prijateljskima armadama nespremenjeno trdno in trajno. Dogovor ponovno izpričuje enotnost načrtov zavezniških držav in njihovo nezlomljivo voljo, da premagajo nasprotnika. Veseli je, ko vidi, da prijateljska zavezniška armada Poljske iznova zavzema svoje mesto na strani angleških in francoskih čet.

Velike letalske bitke

Angleška letalska eskadrila se je nad Severnim morjem zapletla v boj z nemškimi lovskimi letali. Napad na danski otok Ren in nemški otok Sylt

London, 11. jan. s. (Reuter) V včerajšnji letalski bitki nad Severnim morjem so angleška letala izvajala pomembno zmago. Nemška eskadrila je bila sestavljena iz najnovejših nemških lovskih letal, tipa Messerschmid 110. Po dosedanjih podatkih je bilo najmanj eno nemško letalo sestreljeno, dve nadaljnji pa poškodovani. Angleška letala so ves čas borbe ostala v formaciji, edino eno se je posrečilo nemškimi letalcem ločiti iz formacije in ga sestreliti. Angleška letala so po bitki nadaljevala svoj izvidniški polet točno po načrtu ter so preletela še 200 km.

Kodanj, 11. jan. AA. (DNB) Zunanje ministrstvo potrjuje, da so bile v minuli noči okoli polnoči vržene bombe na danski otok Ren. Sporočilo pravi, da je letalo priletelo z jugozapada in da je potem, ko je vrlo bombe, odletelo proti Severnemu morju.

Amsterdam, 11. jan. AA. (DNB) Neki očividec angleškega zračnega napada na otok Ren je pripovedoval, da so za časa napada popokala okna v bližini kraja eksplozije in da so se tresli zidovi. Tudi na poslopju brzojavne centrale so popokala vsa okna. Očividec je dejal, da je znak nevtralnosti na tem otoku bil razsvetljen z reflektorji.

Kodanj, 11. jan. AA. (DNB) Zaradi napada angleškega letalstva na otok Ren je bila iz Kodanja poslana tja preiskovalna komisija. Kolikor je dosedaj ugotovljeno, so padle na otok 3 bombe, ki jih je vrlo angleško letalo, ki je priletelo z vzhoda.

London, 11. jan. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo javlja: Če se izkaže, da je točno,

da so angleška letala odgovorna za bombardiranje danskega otoka Ren, bo povrnjena vsa povzročena škoda.

London, 11. jan. s. (Reuter) Doslej ni bilo nobenega uradnega potrdila za dansko poročila, da so včeraj angleška letala ves dan bombardirala otok Sylt. Oficijsko poročilo letalskega ministrstva, ki govori o bombnem napadu na Sylt, se nanaša samo na napade v torko ponoči in v sredo zgodaj zjutraj.

Danska poročila pravijo, da so pri popoldanskem napadu tri bombe padle na Hindenburgov nasip, ki veže Sylt s celino, in da je bil nasip očividno poškodovan, ker je bil tam železniški promet pozneje ukinjen.

Žrtve na morju

London, 11. jan. e. Angleška ladja »Epimister«, ki obsega 1013 ton se bila potopljena v Severnem morju. Napadli so jo nemški bombniki. Zatrjujejo, da so bili trije člani posadke ubiti, od preostalih desetih članov posadke pa sta bila dva ranjena. Rešena posadka se je izkrcala na vzhodni obali.

London, 11. jan. s. (Reuter) Ob jugovzhodni škotski obali sta včeraj zopet dva nemška bombnika napadla neko trgovinsko ladjo, vendar brez uspeha.

London, 11. jan. s. (Reuter) Naknadno je bilo ugotovljeno, da manjkajo s potopljene parnika »Dunbar Castle« še 4 ali 6 članov posadke in en potnik. Ni še izključeno, da so bili vsi rešeni, da pa se še niso javili.

Puščica, ki kaže pot v Indijo

Nemški gospodarski krogi se vedno bolj zanimajo za razmere na Bliznjem vzhodu

Bruselj, 11. jan. j. Berlinski dopisnik agencije Belga opozarja na dolg članek, ki je izšel v »Frankfurter Zeitung«.

List pravi med drugim, da se med Anglijo in Rusijo že dve stoletji bje borba za posest dežel, ki leže najbližje Indiji. Ta borba je bila posebno odlična zmerom v predelih Transkavkazije. Obe državi sta tu najdalje zaidele druga ob drugo, ker je tu najmočnejše križišče njihovih interesov. V tem mestu je Rusija že ponovno zastavila angleško prodiranje proti ruskim petrolejskim vrelcem in da se ji je to naj-

dešče posrečilo s formacijo nevtralnih držav osrednje Azije pod vodstvom Irana. S tem političnim blokom se je Rusiji posrečilo otežiti se nevarnega angleškega pritiska proti svojim petrolejskim okrožjem.

Slednjič citira »Frankfurter Zeitung« še čiternove besede, ki jih je izrekel o pomenu Bakruja, češ da dežela okrog Bakruja ni samo bogata na petroleju, ampak da se smatra tudi za puščico, ki kaže pot v Indijo.

Kako je lani boben pel

Manj prisilnih uprav in prisilnih dražb nepremičnin in manj rubežni na plače kakor predlanskim

Ljubljana, 11. januarja
Peti odstavek na ljubljanskem sodišču je tudi barometer, ki kaže pritisk upnikov na dolžnike, to je namreč izvršilni odstavek, ki je razdeljen v tri skupine in vodje vseh treh imajo v teku leta dela čez glavo. Statistika petega oddelka kaže kako je boben pel v preteklem letu. Največ kreditov imajo ljudje, ki so lastniki nepremičnin, kakor hiš, zemljiških parcel itd. Zato je razumljivo, da imajo uradniki petega oddelka največ opravka s prisilnimi izvršbami na nepremičnine, in sicer predlagajo upniki prisilno upravo nad imovino dolžnika ali pa prisilno dražbo.

Statistika za preteklo leto kaže, da se je 10.004 upnikov sodno zanimalo za imetje dolžnikov, ker dolžniki niso marali ali niso mogli izpolnjevati svoje obveznosti, torej odplačevati dolge, kakor je bilo dogovorjeno v dolžnih pismih. Glede na število prisilnih izvršb v lanskem letu je soditi, da se gospodarski položaj v Ljubljani zboljšuje, kajti v teku predlanskega leta je bilo predlaganih 12.662 prisilnih izvršb, v l. 1937 pa 12.309.

Tudi število prisilnih uprav nad nepremičninami dolžnikov kaže, da se je gospodarski položaj nekoliko zboljšal. V teku lanskega leta je prišlo pod prisilno upravo 90 podjetij, dočim je bilo v letu 1938 toliko prisilnih uprav kakor l. 1937, in sicer 180. Natančno za polovico je padlo torej število prisilnih uprav, po čemer bi človek

sodil, da se je gospodarski položaj naših trgovcev, obrtnikov in drugih lastnikov nepremičnin in premoženja zboljšal za 50%. Morda so še drugi vzroki, ki so povzročili padec prisilnih uprav, kar bi sklepali po statistiki o prisilnih dražbah nepremičnin. Ne bi bilo prav nobenega dvoma, da se je gospodarski položaj v resnici za 50% zboljšal, ako bi tudi število prisilnih dražb padlo za polovico, a to se ni zgodilo. Prisilnih dražb je bilo namreč 242 v teku lanskega leta, v l. 1938 jih je bilo 261, v l. 1937 pa 270. Številke kažejo, da število prisilnih dražb sicer pada, toda padec je skoraj neznamenit. Človek bi sodil po teh številkah, da je bilo lansko leto za upnike leto izterjevanja za vsako ceno.

Bolj verno sliko o gnotnem položaju ljubljancem kažejo statistike o rubežnih na premoženje in na denarne terjatve. Ljubljana je uradno mesto in mesto zasebnih namestencev s mesečnimi plačili. Najmanj polovica ljubljancem živi na kredit, ki ga ljubljanci dobe na svojo plačo. Prvega obračunajo v trgovini, v mesarstvu, v mlekarstvu itd. S plačili kakršne dobiva večina naših državljanov, samoupravnih in zasebnih namestencev tudi ni mogoče vse sproti plačevati, temveč je skoraj nujno plačevanje na obroke.

V teku lanskega leta je bilo predlaganih 6727 prisilnih izvršb na premoženje, to je na predmete, ki imajo kakršnokoli vrednost in so last dolžnikov. V l. 1938

je bilo na premoženje predlaganih 9239 prisilnih izvršb. Po tem bi človek sodil, da so mali dolžniki, ki so dobili manjše kredite, bolj izvrševali svoje dolžniške obveznosti kakor predlanskim. Tak zaključek je še bolj upravičen, ako pogledamo število opravljenih rubežni na premoženje. Predlaganih je bilo torej 6727 prisilnih izvršb ali rubežni, opravljenih pa je bilo lani samo 1125 rubežni. Velika večina zarubljenih dolžnikov, katerih premoženje so bile v nevarnosti, da pridejo na boben, je torej poravnala svoje obveznosti pred dejansko rubežnijo. Po tem je soditi, da se je gospodarsko stanje srednjega stanu in malega človeka v Ljubljani v primeri s predlanskim letom znatno zboljšalo. Bolj točno je bilo plačevanje obrovov dolžniških obveznosti sploh, večja pa je bila tudi možnost plačanja obveznosti, ko so že izvršilni organi stali tako rekoč na pragu. L.

1938 je bilo namreč na premoženje opravljenih 4435 rubežni. Komaj polovica dolžnikov je poravnala obveznosti, preden je prišel birič v hišo, lani pa je v takih primerih poravnalo svoje obveznosti skoraj pet šestin dolžnikov.

Naposled kažejo tudi številke o prisilnih izvršbah na denarne terjatve, da se je gospodarsko stanje srednjega in nižjega stanu zboljšalo.

Denarne terjatve dolžnikov so v večini plače in mezde. Lani je bilo zarubljenih 2027 plač, predlanskim pa 2807. Okoli 900 dolžnikov iz vrst državnega in zasebnega uradništva je bilo torej manj lani kot predlanskim.

Se vedno poje boben v Ljubljani, vendar je videti po gorenjih številkah, da so ljubljanci bili lani mnogo bolj v stanju plačevati svoje dolžniške obveznosti kakor predlanskim.

SPORT

Slovenski drsalci v Zagrebu

Zagrebski listi priobčujejo o njihovem nastopu laskave kritike

Ljubljana, 11. januarja.
Prednočnim so v Zagrebu nastopili naši drsalci, člani ljubljanske Ilirije v umetniškem drsanju. Nastopili so državna prvaka Silva Palmotova in Emanuel Tuma, juniorski prvak Biber in Betetto. Današnji zagrebski listi priobčujejo občirna poročila o nastopu in naglašajo, da je dosegla ekshibicija slovenskih drsalcev popoln uspeh. Kot prva je nastopila Silva Palmotova, za katero je vladalo največje zanimanje, zlasti za njeno Gotovčovo kolo. »Hrvatski dnevnik« pa piše, da ta točka programa ni dosegla zaželenega uspeha, menda zato, ker je zvočnik deloma odpovedal, morda pa tudi zato, ker ples Palmotove ni bil popoln tolmáč Gotovčevih motivov. V svoji drugi točki »Kresnice« je pa napravila izredno ugoden vtis in je morala celo na zahtevo občinstva del programa ponoviti. Prav tako je bila z navdušenjem sprejeta njena tretja točka.

Juniorski prvak Biber 1938 je izvedel prosto ekshibicijo na gledo angleškega valčka, a lanski juniorski prvak Betetto je drsal pod zvoki foxtrota, kot zadnji pa je nastopil seniorski prvak Tuma. Največ aplavza je bil deležen Tuma za svoje riskantne figure in priuete. Najlepše držo in najelegantnejši stas ima Biber, najmekkejšje in graciozno drsa Betetto, a Tuma je pokazal, da je tehnično najbolj podkovan, vendar nekoliko sključen v držo in trd v gibih. Kritiki je mnenja, da če bi se združili Biberov stas, Betetova gracioznost in Tumina rutina v enem drsalcu, bi bil to stoočstotni mojster.

»Juturnji list« priobčuje tudi občirno poročilo in naglašja, da je dosegel večer umetnega drsanja na ledu popoln uspeh in da so morali drsalci po absolutiranem programu na splošno zahtevo občinstva še dodati nekatere točke.

»Novosti« pa priobčujejo naslednjo strokovno oceno: Silva Palme je bila nedvomno najboljša med gosti. Ima izreden muzikalni in ritmični čut, prehodi in skoki so ji izdelani, samo gredoč tempa se zaostaja za izvedbami, ki jih vidimo v inozemstvu. Drsalci drsajo zelo lepo in mehko, ali tehnično še ne dovolj izpopolneno. Kaže, da forsirajo estetsko stran na račun tehnične. V njihovem programu je bilo razmeroma malo skokov, tako smo na primer videli samo en Lutovzov skok, a edini Axel-Paulsen ni uspel. Vendar se je Tuma tehnično izkazal s krasnimi priuetai. Biber je bil nekoliko slabši, a mladi Betetto zelo dober.

Smučarski tečaj za učitelje

Jugoslovanski zimsko sportni savez v Ljubljani priredi v sponzumu z bansko upravo na Gorjušah od 2. II. pa do vstevši 8. II. smučarski tečaj za ljudsko-šolske učitelje z namenom, da bi se tudi med učitelji ljudskih šol stvoril kader smučarskih učiteljev.

Kamniški Sokol priredi v soboto ples

Kamnik, 10. januarja.
Plesne prireditve se v tem kratkem prednostnem času seveda kar vrstijo. Kam bi šli? Vseh plesov se udeležiti je nemogoče, če drugih ovir ni, finance gotovo tega ne zmorejo. Treba je torej izbrati. Kamniški Sokol si v drugih razmerah plesa sploh ne imel in bi rade volje to stvar prepuštil drugim. Toda, če se je že treba v prednostnem času nekoliko povesečiti, čemu ne na sokolskem plesu. Naj se tudi tu pokaže ono bratstvo in ona domačnost, ki jo sokolstvo po svoji ideologiji zahteva. Pa še nekaj je, kar je najbrž tudi važno. Kamniški Sokol si je postavil za bližnji cilj, zidati si svoj dom. Razumljivo je, da mu je vsak prispevek dobrodošel in da povsod išče virov in sredstev v ta namen. Če uvažujemo idealno stran te naše namere, je jasno, da ne maramo nadlegovati ljudi z raznimi tombolami in loterijami in podobnimi rečmi, ki pa slabo vplivajo na moralno. Zaradi tega smo navezani na do dobrovoljne prispevke ter na svoje redne prireditve. Prilike, da napravimo v času, ki je za to primeren, svoj ples, torej ne smemo zamuditi. Če bomo s tem dosegli to, kar nam je pri tej stvari glavno, namreč, da pridobimo nekaj materialnih sredstev za svoje idealne cilje, bomo zadovoljni; vsekakor pa upamo, da so srca in simpatije občinstva z nami in da bodo sestre in bratje in prijatelji sokolstva naše napore za povzdigo in čistost sokolske misli v Kamniku podprli. Ni posebnega vam ne bo nudil naš ples, samo nekaj bi želeli: da bi na njem vladala ona priskačna domačnost in bratstvo, kakor je to treba v sokolstvu. Če bo naša prireditev izpadla tako in boste pri tem svoje veselje in zabavo združili s tistim, za čemer stremi kamniško sokolstvo, bomo najbolj zadovoljni, vsekakor pa naj bo ta naša prireditev le sredstvo za višje cilje. V to ime vabimo vse prijatelje sokolstva, da pridejo k nam in se z nami povesečijo, vabimo tudi prijatelje oddaljenih krajev, ki jim zagotavljamo, da bomo u slugo vrnil za uslugo. Podpirati se moramo pri vsaki stvari in se zavedati, da bo eden ali drugi potreben bratske pomoči. Pridite torej k našemu rajanju, veselju, ki je najlepše v zavesti, da je storjeno veliko in dobro delo. — Začetek prireditve je ob osmih zvečer. Ker bo ples poudarjal do-

mačnost, nam bo naša kamniška godba igrala predvsem domače komade in bodo prišli na račun tudi tisti, ki jim ni za tuje, importirane moderne plesne. Pri tem se bomo »Češko besedo« spominjali tudi tistih, ki jim ni dana prilika, da bi jo z veseljem in v svobodi zaigrali. — 21-n

Zavraten nočni napad

Poljane, 10. januarja.
50 letni posestnik Bizjak Jurij iz Javorji zlepa ne bo pozabil napada, ki ga je doživel v noči na petek na povratku domov. Bizjak se je mudil do noči pri posestnici Marjji Možina, kjer so bili tudi drugi ljudje in že v trdi noči jo je mahal proti domu. Blizu Možinove hiše pa se je pojavila kakor iz tal pred njim temna postava in preden si je vedel in znal Bizjak pomagati, je že dobil več udarcev. Napadalec je začel tepsti Bizjaka z jermenjem, in je dobil napadenec več poškodb po rokah in po glavi. Toda to še ni bilo dovolj. Napadalec je segel potem v Bizjakov žep ter mu vzel denarnico z okrog 70 din. Več ni imel. Potem pa je moral oddati Bizjak še žepni nož in električno svetilko. Ko je bil tako oropam, mu je napadalec ukaval, naj beži. Napadeni kmet si tega ni dal dvakrat reči. Odhiti je nazaj v hišo Možinove, kjer si je izpral rane. O napadu so obveščene oblasti in se zdí, da so krivca — nekega delavca — že prišli.

Z Jesenic

— Pomanjkanje stanovanj. V zadnjih mesecih je bilo pri KID sprejetih v službo okoli 600 namestencev in delavcev, od katerih jih je več kot polovica prišla iz drugih krajev. Vključ temu, da je bilo v zadnjih letih na Jesenicah in na Javorniku zgrajenih lepo število novih hiš, je novim delavcem skoraj nemogoče dobiti stanovanje. Med prijemci jih je mnogo, ki imajo družine. Ker je zanje dvojno gospodinjstvo predrago, si na vse načine prizadevajo, da bi v revirju ali vsaj v bližnji okolici dobili kakšno stanovanje. Stanovaja pa so vsa zasedena in so oddana tudi že v hišah, ki so še v gradnji. Izgleda, da bi se pridobilo v doglednem času nova stanovanja. Je prav malo, ker si bo vsak zelo dobro premislil, predno bo v teh kritičnih časih začel graditi hišo.

Beloinica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 11. januarja: Higin

DANASJE PHIREDTVJE

Kino Matica: Amanda
Kino Sloga: Maneža
Kino Union: Bel Ami

Predavanje dr. Fr. Brandstetterja »Kako spvarjate mati otroka srčnih boleznih« ob 10. na ženski gimnaziji. Bleiweisova cesta
Razstava Karle Bulovčeve v Jakopičevem paviljonu odprta od 9. do 18.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

O, pod s' ta

V »Slovencu« smo čitali v tork — pa oker drugje kakor med posestniki izpremembam! — marsikaj zanimivega o Scopoliu. Mož da je dolgo živel v Idriji, da je bil znamenit zdravnik in pa da je izumil skopolamin (ter ga seveda imenoval po sebi), ki da je znamenito zdravilo za živce. »Bogi« Slovencev kronist ni zamudil, pač ni mogel niti zamuditi te dragocene prilike, da ne bi pri naštevaniu ulic razodel tudi svojega temelitega znanja o znamenitih možeh, ki so tem ulicam dali svoje ime.

Ti nesrečni Scopoli ali ti ni nerodno zaradi tolike nezasluzene slave? Res je Scopoli (rojen l. 1723 v Cavalese v Dolomiti, umrl l. 1788 v Paviji), deloval v Idriji ter je bil znamenit zdravnik in prirodoslovec. Toda po njem se imenuje rastlinski rod »Scopolia« in šele zdavnaj po njem je zori iz te rastline Bender ta glasoviti skopolamin, ki ga pa je začetkom zamenjal s sodnim hyoscinom. Prava narava skopolamina in formulo (C₁₇H₂₁NO₃.H₂O) je pa poznal šele E. Schmidt — takole nekako za stoletnico Scopolijske smrti. Res je tudi da so v Scopolijskih časih imeli še zelo nejasne pojme o živčnih boleznih, da o kemiji sploh ne govorimo. Čemu torej razpisavati se o stvarih, ki jih ne poznaš?

Ni pa bil Scopoli edini znameniti nevrolog in kemik ne, v tem mu dela konkurenco tudi Cezar (Zakaj bi tudi mi česa ne odkrili?). Cezar je jemat namreč s seboj na svoja vojaška potovanja poleg luksuzne v usnje vezane izdaje svojih spisov tudi gumijasto banjico, ki so mu jo njegovi egati naphinili pred kopeljo. To so me morali, kar po nemško »Caesarswanne«, Cezarjevo razpoloženje po kopelji pa »Caesarenwanne« in se slednja beseda izvaja iz nve. Razen tega je bil Cezar še izumitelj vohab.

Beseda »linir« (ali po domače ravnilo) na prihati od škvedega somarja Linnea (1707—1778), ki je uvedel v prirednisi novi red. Ta red v znanosti in v šoli pa je mogel doseči edino le z dolgo, ravno palico, s katero se je poslavil kot pedagog in ki se po njem zato tudi tako imenuje.

Končno ima za človeštvo še velike zaslu-ge detektivski pisatelj Connan Doyle. Do njegovih časov so prihajali otroci precej veliki na svet (čitat najmodernejši prirodoslovci nazore »Slovenčev« filozofov in stanovnikov!). Connan Doyle je pa ro- dečim materam znatno olajšal posel s tem, da je izumil dojenčke, ki se — njemu v zahvalo — tudi po njem imenujejo.

Slava Connanu Doyleu, izumitelju dojenčkov! Nekdo, ki uči v srednji šoli in ga šarlatanstvo bode v nos.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20 uri

Četrtek, 11. januarja: George Dandin.

Red B

Petek, 12. januarja: zaprto (generalka)

Sobota, 13. januarja: Profesor Kiepec Premiera. Premierski abonma. Krstna predstava

Nedelja, 14. januarja: ob 15. uri: Kozarec vode. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Kupčija za smrtjo. Izven. Znižane cene

OPERA

Začetek ob 20 uri

Četrtek, 11. januarja: Weather. Red Četrtek. Gostovanje Josipa Gostiča

Petek, 12. januarja: zaprto

Sobota, 13. januarja: Traviata. Gostovanje Zlate Gjunganac in Antona Dermote. Izven

Nedelja, 14. januarja: ob 15. uri: Pri bellem konjčku. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Frasquita. Izven. Gostovanje Zlate Gjunganac

Ponedeljek, 15. januarja: zaprto

V sredo bo premiera Dvočkovke »Rusalka«, ki jo bosta pripravila dirigent Štrifof in šef-režiser Debevec. Dejanje je pravilno in pesniško lepo, glasba pa melodiozna in invenciozna, tako da »Rusalko« lahko upravičeno štejemo med najboljša slovanska operna dela.

Trije nasilni delavci

Gorenja vas v Polj. dol. 10. jan.
Kadar zleze vino ljudem v glavo je težko z njimi. To so le predboro izkusili v nedeljo v gostilni Pavla Perušitja, kjer so jim dali trije delavci posla čez glavo. Pe, er, Ivan in Luka so preveč pili in alkoholi jim je zmešal pamet. Ob petih popoldne so bili že pijani. Ko pa so jim odklonili pijačo, je bil ožen v strelhi Peter, ki je bil najbolj korajšen, se je zakadil v domači deklet: in ju obral s svojim strupenim jezikom, potem pa je prišel drugače. Z razsajanjem in razbijanjem po mizi je opozarjal nase, ženske pa je zmerjal in psoval. Peter je šel celo tako daleč, da je začel brcati okrog sebe z nogami, a so se ljudje za njegove brce hvaležno zahvaljevali. Prvi, ki je bil deležen klofut, je bil kmet Ferenc, ki se je pognil za deklet. Zaušnice je dobil od obeh strani, a v tem se je vmešal v ravs in kavs še gostilničar, da bi delavce pomiril. Toda naletel je slabo. Bejevit Peter je začel preizkušati svojo moč nad njim. Metaj ga je ob tla, potem pa so posadili po kolu, ki služijo za zapiranje vrat. Perušiti je dobil več udarcev s kolen po glavi, raztrgal so mu srce, nekemu drugemu soudeležencu tepeža pa so ra trčili lopici. V splošnem metežu je sveda tudi Peter nekaj odnesel: dobil je za tudi on s kolen po glavi, po desni strani čela, drugo pa po desnem koleni. Danaki ko se bodo morali zagovarjati v sodiščem.

DNEVNE VESTI

— Naše gospodarstvo se prilagodeva novim razmeram. Iz poročila novosadske Trgovske zbornice za zadnje četrtletje posnemamo, da se naše gospodarstvo prilagodeva izrednim mednarodnim razmeram. Naša izvozna trgovina je v splošnem ohranila dosežena tržišča. Povpraševanje po vseh vrstah poljskih pridelkov je bilo zelo živahno zlasti po konoplji in hmelju. Naša uvozna trgovina se vedno ni premagala velikih težav, ki so nastale zaradi blokade in deviznih omejitev. Preskrba s surovinami je zelo otežena. Zato mnoge panoge industrije in obrti ne morejo normalno delovati. V notranji trgovini se kažejo znaki ublažitve, v obrtništvu je pa še vedno velika stagnacija. V denarstvu ni velikih izpremenj. Se vedno je odprto vprašanje neobhodno potrebne organizacije krediranja našega gospodarstva. Milnska industrija je delala s tretjino manjšo kapaciteto kakor lani ob istem času.

— Reorganizacija javnih borz dela. Pripravlja se splošna reorganizacija javnih borz dela. Centrala je bila doslej v Beogradu, v bodoče bomo imeli tri glavne borze dela in sicer v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani. Reorganizacija se obeta še ta mesec.

— Poostreno nadzorstvo nad špedicijami. Nekatere špedicije v naši državi se niso držale deviznih predpisov. Pri tranzitu blaga skozi našo državo so plačevali tranzit v dinarjih namesto v devizah. Pristojne oblasti so prišle temu na sled in uvedle preiskavo. Kontrola nad špedicijami bo poostrena.

— Telefonska podcentrala v št. Vidu. Med državnim zakladom kraljevine Jugoslavije in območju št. Vid nad Ljubljano je bila oktobra 1938 sklenjena in podpisana pogodba, s katero je območje ostopila poštne uprave svojo parcelo št. 123/3 k. o. št. Vid v izmeri 455 kv. metrov za postopno avtomatično telefonsko podcentralo in še v druge namene, ki zdevajo pošto in telegraf. Ta pogodba je bila po pristnem ministru in drugih merodajnih oblasteh odobrena. Te dni je bila parcela v ljubljanski zemljiški knjigi prepisana na državni zaklad kraljevine Jugoslavije. Na parceli je bila že pred časom zgrajena avtomatična telefonska podcentrala, ki je za št. Vid in okolice velikega prometnega in gospodarskega pomena. Podcentrala šteje že nad 50 naročnikov, v kratkem pa jih bo štela še več.

— Iz zdravniške službe. V imenik zdravnikov Zdravniške zbornice za zdravsko banovno so vpisani dr. Boh Alojzij in dr. Bernarda Rihar, zdravnik v Ljubljani in dr. Franc Rakuš, zdravnik pri Sv. Bernardu v Halcu h.

— Iz »Službene listne«. »Službeni list kraljevske uprave dravske banovine« št. 3, z dne 10. t. m. objavlja uredbu o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih, navolila o izpolnili v grade honorarnih uslužbovalcev in dnevnarjav v obveznostih na vojske vaje, pravilnik o obveznosti odeljenec bivnih vojsk v pravilnik o opremljenosti logarskega izpita za čuvstvo nedržavnih gradov, poročevalci v uredbi o opremljenosti vojske službe in razne objave iz »Službenih novic«.

— Željezniškim upokojencem. V svrhu revizije članstva bolniškega fonda vabimo vse željezniške upokojence, člene bolniškega fonda za državno prometno cestje, staleža ljubljanske glavni kolodvor, da se zanesljivo zglase v računski pisarni postaje Ljubljana glavni kolodvor. S seboj je treba prinesiti členski list bolniškega fonda. Za otroke, stare nad 15 let, ki se šolajo, je treba prinesiti potrdilo šole odnosno dijakiško legitimacijo. V negativnih primerih bomo člani vse neupravičene rodbinske člane iz članstva bolniškega fonda. Nadalje sporočamo v Ljubljani stanujočim upokojencem, da bo računski pisarna v ljubljanski glavni kolodvor sprejemala željezniške legitimacije za podaljšanje za leto 1940 razpisnih od 15. do 20. t. m.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo stanovitno deloma jasno in precej mrzlo vreme. Včeraj je začela najvišja temperatura v Kumboru 4 v Dubrovniku 3, v Splitu in na Visu 2 na Rabu 1, v Ljubljani -5,4, v Zagrebu -6, v Sarajevu -7, v Mariboru -8,5, v Beogradu -12. Davi je končni barometer v Ljubljani 780,0, temperatura je znašala -11, na aerodromu -12.

— Neumna smrt. Nenačadna je preminila 5. t. m. v Mariboru Wittecher Maks, bančni svetnik v p. Pokopali so ga v Mariboru v nedeljo 7. t. m.

— Zrtve prečpca. 29letni brezposelni delavec France Uršič je sredi prišel v neko gostilno na Igu, kjer je našel družbo že precej veselih fantov. Med njim in nekaterimi fanti pa se je zaradi nekaj malenkosti kmalu vnel hud prepri. Ostalo ni samo pri prepri, marveč so si fantje hitro skočili v lase. Uršič je središnji skušal pobegniti, a so ga nasprotniki dohiteli in ga s palicami potili na tla. Uršič je ostal vso noč nezavesten in soga še vedno nezavestnega davi prepeljali v bolnico. Poškodbe ima na glavi in po vsem telesu.

— Dve nesreči. V Štepanji vasi je neznan motociklist potrl 12letnega sinčka mirarskega pomočnika Joška Godca. Godca ima zlomljen obe nogi. — Iz Podstudenca nad Kamnikom so prepeljali v bolnico 5letno delavčovo hčerko Rozo Sušnik, ki se je oparila s krompom po rokah in po životu.

— Burja odnese strehe s tovarnih vagonov. Na vsej lisiški progi je divjala včeraj naravnost orkanska burja. Ponekod je dosegla hitrost 150 km na uro. Z nekaterih vagonov je odrgala in odnesla strehe. Zagrebška železniška direkcija je morala odrediti, da ne smejo voziti prazni tovarni vagoni, ker so prelahki, drugače je pa promet normalen.

— Nesreča zagrebškega »Smučarja« v Sloveniji. Na smučanju v Sloveniji se je te dni težko ponesrečil znani zagrebški sportnik Sino Milivojevič, ki je nedavno z uspehom napravljal pilotski izpit in dobil diplomu turističnega pilota. Za pravoslavne božične praznike se je odpeljal v Kranjsko goro in tam se mu je pripetila nesreča. Zna sicer dobro smučati, a ko se je spustil po hudi strmini, je zavozil ob vazonju na tenko plast snega, da je prišel s smučmi na zemljo in padel tako nesrečno, da s je dvakrat zlomil levo nogo. Slučajno ni bilo takrat nikogar v bližini in tako je ponesrečen ležal nekaj časa sam. Od slinih bolečin se je onemogel, šele ko se je zdrnil iz omedlevice je šel klicati na pomoč in prihiteli so smučarji, ki so ga prenesli k zdravniku v Kranjsko goro, ki mu je tudi prvo pomoč.

Potem so Milivojevičev znanci preskrbeli, da so ponesrečenega prepeljali v Zagreb.

— Zagreb v luči kriminalne statistike. Zagrebška policija je izdala statistične podatke o zločinih in prestopkih v lanskem letu. Ubijev je bilo lani 19 in došen je bil rekord. Zelo mnogo je bilo tud ropov, vlomov in tatvin. Samomorov je bilo 97.

— Epilog samomora nemškega emigranta v Dubrovniku. V znani aferi Nade Mandić, ki živi zdaj v Zagrebu, pride kmalu do nove obravnave. V Dubrovniku je bila obsojena na 3 mesece zapora, zdaj je pa zahtevala obnovitev procesa, in pred okrožnim sodiščem v Dubrovniku bo ponovna obravnava, za katero vlada veliko zanimanje tembolj, ker ji bo prisostvovala tudi Mandićeva, ki na prvo obravnavo ni prišla. Bila je namreč osumljena, da je okradla nemškega emigranta Eliasa Izidorja, potem ko si je predlanski v novembru v Dubrovniku končal življenje. Z Mandićev stala nekaj časa stanovala v hotelu »Imperial«, kjer jo je hotel zaradi nesoglasja ubiti. Streljal je na njo in jo težko ranil, potem je pa ustrelil sebe. Pri Mandićevi so našli več tisočakov, nekateri so bili okrvavljeni. Iz tega so sklepali, da jih je ukradla Eliasa. Eliasi ji je obljubil zakon in prestopil je v pravoslavno vero ter izpremenil svoje ime v Milan Bukvič. Zapustil je baje precej denarja in Mandićeva je vložila tožbo, da bi dobila odškodnino za prestatni strah in bolečine.

— Mrtvega so našli. V Slavonkem Brodu so našli v terek mrtvega 42letnega Antona Zankarja iz bližnje vasi Varoša. Po pripovedovanju njegove žene je odšel Zankar od doma že v petek. Ženo je skrbelo kaj je z njim, vendar ga pa ni iskala. Ker je mislila, da je pri znanih. V terek jutraj so ga pa našli mrtvega z zlomljeno roko in globoko rano na glavi. Vse kaže, da je kolovratil po železniški progi pjan.

— Rodbinska tragedija. V vasi Sigetcu blizu Bjelovara se je odigrala včeraj krvava rodbinska tragedija. Alojz Sever je prišel v terek ponoči pozno domov pjan. S svojim pastorkom Ivanom Sevirvičevem je živel zadnje čase v prepri, pa mu je mena- dila sinila v glavo misel, da bi se od- kriljal. Najprej je je jel zmerjati, potem je pa pograbil kuhinjski nož in navallil nanj. Pastorek je ta čas skočil s postelje in odhitel na dvorišče, oči pa za njim z nožem v roki. Dohtel je da pri dvorani. Vi- deč, da postaja vedno bolj divji, je nasto- rek pograbil sekire in udaril očima trikrat po glavi, da je obeljal mrtve.

— Iz Ljubljane

— Iz Elitni ples likovnih umetnikov 13. januarja v Trgovskem domu. Prvovrsten bufet, oblika temna 13-n.

— Iz Prošnja železniški direktorji. Ob začetku Dolenjske ceste vodi čez cesto železniška proga. Službojci čuvaj, ki ima čuvajstvo tik ob omejenem kršču za- pira zavornice po predpisu točno pet mi- nut pred prihodom vlaka. Vemo, da želez- niška uprava skrbi za čim večjo varnost prebivalstva, vendar pa ne smejo ti var- nostni ukrepi ustvarjati med prebival- stvom nerazpoloženja. Zadrževalo bi, da se zavornice zapro, ko odježe vlak z dolenjskega kolodvora. Saj stoji čuvaj tik križišča ter vidi in sliši, ko vlak zapuša kolodvor. Kakšen smisel ima, da stoji ču- vaj pet minut z rokami v žepu, dočim se na obeh straneh proge ob zaprtih zavor- nica zbira množica ljudi, kolezarji, vo- zovi avtomobili, tramvajji itd? Saj je ven- dar Dolenjska cesta važna prometna ži- ta ter glavna cesta na morje, da ni niti nam- niti tujcem vseno, kakšne so prometne razmere v deželi. Ako že ne moremo zbol- jšati onih prometnih razmer, ki bi bile v zvezi z velikimi stroški, storimo vsaj to, kar nič ne stane. Predpisi, izdani pred desetletji, se morajo izpremeniti ter pri- lagoditi današnjim razmeram. Prepričan sem, da bodo vsi oni delovni ljudje, ki vsako jutro hite po Dolenjski cesti k svo- jemu vsakdanjemu delu, toplo pozdravi- to našo pobudo ter bodo železniški direk- ciji hvalični, ako jih v bodoče ne bo silila da bodo morali še nadalje vsako jutro prezebiti v snegu in mrazu ob zaprtih za- vornicah. Ljubljana.

— Iz Huda zima. Ko je zapadel prvi sneg nismo v letošnji zimi občutili kakak ga mraza. Šele za božič, ko se je zjasnilo in je sneg pomiznil, smo se zavolji zime, po- tem pa je mraz popustil le za kak dan in sedaj zaradi burje spet prišladi z vso glo- lo. Mnogi ljubljanci so se lesoni in se ka- sneje odlagali z navedili drv, ki pa so jih morali sedaj sredi zime naročiti v večjih količinah. Izanem in dobav telnim drv iz pohorjaške doline včeraj in danes ni bilo treba čakati na kupec ob Ljubljani, že zunaj v predmestjih so jih prestregli številni interesi, tako da do Grednovega nabrežja, kjer je trg za drva, sploh niso prišli.

— Iz Sentjokobani bodo ponovili zabavo in duhovito Nušičovo veselje gro »Uže« (Udruženje jugoslov. emancipiranih žen) v soboto 13. in nedeljo 14. t. m. ob 20.15. Igra je izvirno pripravljena in je dose- gla izreden uspeh. Vse dosežane pred- stave so bile popolnoma razprodane. Gle- dalcu so se izvrstno zabavali in so nekaj- krat prek nili igro pri odprti sceni z na- vdušenim aplavzom. Pri predstavi sode- lujajo: Bučarjeva, Grčevićeva, Hodevar- jeva, Senčnova, Šubičeva, Lavrič, Moser Plevelj, V. žjak in drugi. Kupite vstopnice že v predprodaji.

— Iz Predavanje SPD bo jutri v petek ob 20. v dvorani Delavske zbornice na Miklo- šičevi cesti. Predavatelj priv. docent gosp. dr. Bohinec Valter bo v svojem predavanju »O svetlih gorah in svetlih je- zeri« se seznanil poslušalce z tistimi go- skimi pokrajini in jezeri, ki so napravili na človeka v svojem veličastvu tolik vpliv, da jih ima za sedež duhov in bogov. Tudi o našem Biejskem jezeru pravi pesnik, da je na njegovem otoku v črtmrtovih časih stala podoba boginje žive. Predavanje, ki bo zelo zanimivo, bodo pojasnjevali števil- ne skiptične slike. Prisrčite si pravo- časno vstopnice v društveni pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 4/I.

— Iz Občni zbor Organizacije praktičnih tehnikov, ki združuje absolutne mojstr- skih delovodskih šol na Tehniški srednji šoli v Ljubljani in njim enakovrednih šol, se vrši v nedeljo dne 14. januarja 1940. ob 9. dopoldne v sobi št. 10 na Tehniški srednji šoli v Ljubljani, I. nadstropje (glavni vhod). Članstvo in absolutni ljudje vabljani.

— Iz Prosvetni večer priredi drevi Delav- sko kulturno društvo »Vzajemnost«. Meste pri Ljubljani, ob 20. uri v Sokolskem do- mu (Kino Meste) na Selu. Na sporedu so: godbene, pevške in dramske točke. Go- stuje godba na pihala »Zarja« iz Ljubljane. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Iz Nizke cene — prijetna zabava, to vse je združeno na XVI. obrtniškem plesu, ki bo v soboto 13. t. m. v Kazini. Oblika po- ljubna. Pridite, ne bo vam žal!

— Iz Zaplenjena tatinska roba. Včeraj je policija aretirala nekoga Ivana J., ki je že njen star znanec in ki dobro pozna za- pore od znotraj. V njegovem stanovanju so našli dobro ohranjeno sivo suknjo, ki je bila nedvomno nekje ukradena, in ki si jo lastnik lahko ogleda na kriminalnem oddelku. Razen suknje so našli v stanova- nju tudi jedilni pribor, ki ga je podjetni Ivan ukradel gostilničarki Angeli Pintar na jesenskem velesejnu. Iz neke druge tatvine pa izvirata dve srebrni žlički z monogramom CM. Ivana sumijo, da je tu- di v ljudski kuhinji ter po raznih gostil- nah kradel suknje.

— Iz Maribora

Zaključek božičnega šahovskega turnir- ja. Sredič je bilo odigrano zadnje kolo bo- žičnega šahovskega turnirja. Rezultati so bili naslednji: Kukovec: Marotti 1:0, Ger- želj: Mišura 1:0, Marvin: Kuster remis, Babič: Gužnik 1:0, Keš: Rupar 1:0, Lukež: Avdič 1:0, Nosan: Bakarič 1:0, Končno stanje točk: Kukovec 11,5, Ger- želj 11, Marotti 10,5, Babič, Kuster, Mišura 9,5, Marvin 8, Potraj 7,5, Lukež 7, Av- dič 6, Rupar 5,5, Keš 4, Nosan 3,5, Guž- nik 2, Bakarič 0. Razdelitev nagrad bo jutri v petek ob 20. v »Centralu«. Hkrati bo tudi šahovski brzturnir, ki se ga lah- ko udeležijo tudi drugi šahisti.

— Vodovodne cevi v Mariboru zelo po- kajajo, kar je živo srebro zdrknilo globoko pod ničo. Po številnih hišah nastajajo poplave. Tako je na primer počila tudi vo- dovodna cev v kletih prejšnje ononske nivovarne. Gasilci so s sesalkami odstrani- li vodo iz kleti, ki so bile pod vodo.

— Iz Celja

— Za uprizaritev Knitlove drame »Via Mala«, s katero bo gostovalo mariborsko Narodno gledališče, v petek 12. t. m. ob 20. v celjskem gledališču, vlada v Celju ži- vahno zanimanje. Predstava je za abnoma Neabonement pripravljena, da si nabavijo vstopnice takoj v Slomškovi knjižarni.

— Glavni šahovski turnir. Celjski ša- hovski klub bo otvoril svoj glavni turnir za klubsko prvenstvo v petek 12. t. m. ob 20. v klubskih prostorih hotela »Evropa«. Zmagovalec bo prejel prehodno darilo g. inž. Hubla, določen pa je še več drugih daril. Pravico udeležbe imajo vsi zmagova- lci s splošnega turnirja. Prijave se bodo sprejemale do pričetka turnirja v klubskih prostorih.

— Dve nesreči pri delu. V Stenici pri Vitanuju se je 18-letni delavec Bernard Mavhar v terek zvečer pri sekanju drv vsekav v desno nogo in se hudo poškodo- val. V Vitaju je pri žaganju bukovih drv žaga zgrabila 23-letno delavčovo ženo Ur- šulo Jakopovo za levo roko in ji zmečkala prstane. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnici.

— Prodaja. Pisatelj g. dr. Anton Nova- čan, generalni konzul v p. in posestnik ki živi sedaj na svojem posestvu v Skofji vasi pri Celju, je prodal svojo vilo St. Ge- orge v Askerjevi ulici sinu celjskega in- dustrija inž. Maksu Adolfu Westnu za 580.000 din.

— V celjski bolnici je umrl v terek 64- letni dninar Simon Zirovnik iz Novoga ko- štra pri St. Petru v Savinjski dolini, v sre- do pa je umrla 17-letna Anica Gobčeva hčerka železniškega zvančnika iz St. Jur- ja ob južni železnici.

— 3 filmskega platna

— Kino Matica: Ameriški film za zabavo, ki jo nudi znani plesni par Ginger Rogers in Fred Astaire. Oba sta mojstra v modernih plesih obudujemo ju in ker so njuni plesni nastopi vpleteni v storijo o zdravniku, ki je zdravlil ženske s psihanalizo, se lahko tudi nasmejemo ob številnih komičnih prizorih. Med katerimi so pa nekateri res čisto amerišanske lahek tona prijeten film za razvedrilo. Odlično režiran kakor vsi ameriški filmi s simpatičnimi igralci, ki so vsi na svojem mestu.

Ne pozabite — temveč oglejte »BEL AMI« v KINU UNIONU, si DANES Willy Forstov: ob 16., 19. in 21. uri

KINO SLOGA, tel. 27-30, danes ob 18., 19. in 21. uri Alb. Matterstock, Attila Hörbiger, Anneliese Uhlig. Grandiozen film iz cirkuskega življenja

Scala-giris, odlične trupe in sijajne dresure! — Usoda lepe artistke, ki jo opisuje navedeni film, se je pripetila v resnici dvakrat: leta 1912 v Parizu in leta 1937 v Atenah. — Izvirni posnetki iz sijajnega cirkusa »Krone« v Münchenu.

FRED ASTAIRE in GINGER ROGERS najboljši plesni par na svetu v zabavni komediji »A M A N D A« KINO MATICA, tel. 21-24 Predstave ob 16., 19. in 21. Godba IRVING BERLINA.

Pretrsljiva ljubavna tragedija

Oskar Klier je streljal na dekle, potem je pa skočil pod vlak, ki ga je strašno razmesaril

Ljubljana, 11. januarja

Davi je ležalo na železniški progi ob kopalšču Ilirije

strašno razmesarjeno truplo.

V dolžini okrog 25 metrov je bila okrvavljena proga ter obrizgana s drobovjem. Vlak je zadel nesrečnega v trup ter ga strahovito razmesaril.

Drama se je začela že sredi, ko je tudi že tekla kri. Sredi je fant, ki je ponoči šel pod vlak, streljal na dekle ter ga obstrlil v ramo. Komaj je ušlo smrti. Fant pa ni videl več rešitve in je sklenil svoje življenjske račune. Ni se ustrelil, ker mu je orožje odpovedalo že, ko je streljal na dekle.

Samomorilec je bil 30 let star; rodd se je v Ljubljani. Oče je član opernega orkestra. Starši so čekali Nemci, ki so se naselili v Ljubljani pred vojno. Sin, Oskar Klier, je bil naturaliziran Ljubljančan, vendar se je čutil še zavednega češkega državljana. Zato je tudi lani ob mobilizaciji odpotoval v Českoslovaško, da bi izpolnil svojo dolžnost. Potem se je kmalu vrnil. Bil je iz- učen trgovski pomočnik, a najbrž ni mogel dobiti primerne zaposlitve. Dobil je pa službo kot sluga pri podjetju L. Žitnik, po- pravila strojev, v Kolodvorski ulici. Pod- jetnik je bil v splošnem zadovoljen z njim. Fant je bil soliden ter pošten.

Oskar je izostajal iz službe le zaradi bolezni. Zelo je trpel zaradi žilodolne bo- lezni in nedavno se je zdravil v bolnici. Trpljenje je bilo tako hudo, da se je moral pogosto zatekati k zdravniku po pomoč, ker bi brez injekcij ne mogel prenesti bo- lečnin. Zaradi bolezni je bil tudi precej ner- vozen. Temu je treba pripisovati tudi, da je prišlo med njim in njegovim dekletom, Majdo Brecljnikovo, 18-letno frizersko po- močnico, od časa do časa do razprtij. Fanta je zlasti bolelo, da se je dekle zabavalo, med tem ko je bil on v bolnici, kakor ji je očital. V začetku nedolgi obdobji prepri- čki žaljivosti so postajali že resni.

Kljub temu dekle ni pričakovalo nič hu- drega, zato sta se sestala tudi sredi na Bre- gu. Kaj je zadržalo spor tako, da so kon- čno počili strel, je zdaj težko reči. Očitno sta pa bila obe zelo razburjena. Fant je posegel po revolverju in začel streljati na dekle na cesti, skoraj v neposredni bližini poljiške stražnice na Bregu. Pri zadnjem strelu mu je orožje odpovedalo. Dekle je bilo lažje obstrljeno na ramo. Ko so jo v bolnici obvezali, se je vrnila domov.

Oskar je prišel iz tira že včeraj popoldne, kajti popoldne ga ni bilo v službo. Ker se ni opravičil, niso vedeli, ali ga je zadržala bolezen ali kaj drugega. Davi se je podjet- nik informiral pri dekletu, kaj je z njim, a tedaj še ni nihče vedel, da Oskar že leži med železniškimi tračnicami.

Oskarjeva smrt je zelo prizadela Klier- levo družino. Imajo še 17-letnega sina, najstarejša hči je pa poročena. Družina je želela v slogi in Oskariu so imeli vsi radi. Posebno so sočustvovali z njim zaradi nje- gove bolezni.

Kje je Oskar preživel ostanek noči, ko je pobežnil po neprimisljenem dejanju ter pustil ranjenega dekleta na cesti, nismo mogli ugotoviti. Tudi ni zanesljivo, ali ga

Snežne razmere

Poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljub- ljani in Mariboru, SPD in JZSS 11. januarja 1940.

Rateče-Planica, 870 m: —15, pooblašeno, vetrovno, 40 cm snega, skakalnice upo- rabna.

Planica-Slatne (dóm Ilirije) 950 m: —16 barometer se dviga, pooblašeno, vetrov- no, 50 cm snega, drsališče uporabno.

Kranjska gora, 810 m: —14, barometer se dviga, pooblašeno, smuško teršče spod- aj 32 zgoraj 42 cm snega, drsališče in sankališče uporabni.

Dolje-Mojstrana, 650 m: —12, jasno, ve- trovno, 34 cm snega, skakalnice upo- rabna.

Jesenice, 584 m: —11, barometer se dvi- ga, pooblašeno, vetrovno, 22 cm snega.

Sv. Križ nad Ječenicami, 1000 m: —11, barometer se dviga, pooblašeno, ve- trovno, 42 cm snega.

Bled, 510 m: —16, barometer se dviga, ja- sno, 27 cm snega, jezero za drsanje upo- rabno.

Poljuka, 1390 m: —18, pooblašeno, mir- no, 75 snega.

Bohinj-Sv. Jure, 530 m: —11, jasno, ve- trovno, 40 cm snega.

Bohinj-Zlatovrg, 530 m: —11, jasno, 35 cm snega.

Bohinjska Bistrica, 512 m: —11, poobla- šeno, 35 cm snega.

Dóm na Komni, 1520 m: —18, jasno, ve- trovno, 115 cm snega.

Dóm na Kravcu, 1700 m: —12, jasno, ve- trovno, 70 cm snega.

Koča na Veliki planini, 1558 m: —11, ja- sno, vetrovno, 65 cm snega.

Polzevo, 620 m: —16, zelo oblačno, 12 cm snega.

Radovljica, 470 m: —15, barometer se dvi- ga, pooblašeno, 26 cm snega.

Iz Senovega

— Stavki rudniških delavcev po drugih »udnikih se delavci rudnika TPD na Seno- vem niso pridružili, ker so zaupali delav- skim zaupnikom in vodstvu, da bodo de- ločni istih ugodnosti kakor tisti, ki stav- kajo. Pridno in mirno so hodili na delo. In niso bili prevarani. Kar so dosegli s stavko v Trbovljah in Zagorju, tega so de- ležni tudi senovski delavci.

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej Najmanjši znesek 8.— Din.

OREHOVA JEDRCA

nova, sortiran cvetlični med in medico dobite najceneje v MEDARNI Ljubljana, Židovska ul. 6 2. L.

KROJASKI SALON

z zalogo blaga in inventarjem v prometni ulici Zagreba pro- dam zaradi bolezni. Obstoji 11 let. Ponudbe na: Krojaški salon — Zagreb, Tratinška 15. 303

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

BUKOVE HLODE

okrogle, brez grč, od 40 cm deblosti in od 170 cm dolžine naprej, kupim. Plačam pri pre- vzetu, event. pri dobavi večje množine tudi vnaprej. Kupim tudi lepe ješjeve in javorjeve okrogle hlode. — Plausteiner Alojzij, Senovo, Rajhenburg. 302

Vabilo

k rednemu občnemu zboru

Okrajne posojilnice v Ormožu

reg. zadruga z n. z.

ki se vrši v sredo, dne 17. januarja 1940 ob 13.30 uri popoldne v zadržnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo g. predsednika.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1938.
5. Poročilo nadzorstva.
6. Odobritev proračuna osebnih in materialnih izdatkov za leto 1940.
7. Slučajnosti.

V smislu § 29 zadr. pravil se vrši v slučaju, da občni zbor ob določen uri ne bi bil sklepen, ob 14. uri drug občni zbor z istim dnevnim redom in v istih prostorih, ki je sklepen pri vsakem številu navzočih zadržnikov.

NACELSTVO.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklicni izjave beseda Din 1.—, davek posebej.

Za pisemne odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej Najmanjši znesek 5.— Din.

Male oglase

»Slov. Narod«

sprejema uprta do 9. ure dopoldne

SMUCARJI

Kdor bi želel mesec dni ali več preživeti v lepem zimskem raju na Pokljuki, se mu da v najem weekend hišica po zmerni ceni, oziroma se sprejmejo dame v vso oskrbo. Bregant, Pokljuka. 295

ZAMRNJENE VODOVODE

tali brez razkopavanja zidu z električnim aparatom Avgust Čokert, klepar, vodovodni in- stalater — Gregorčičeva 5 — tel. 24-70.

VSAKOVSTNO POHISTVO

še vedno po starih cenah do- bavlja v moderni in solidni iz- delavi trvdka »Oprava«. Celov- ška 50. Sprejemajo se naročila. 6. L.

KUŠEJE

END VECBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

DOUK

Beseda 50 par, davek posebej Najmanjši znesek 8.— Din.

Strojepisni pouk

Večerni tečajji oddelki od 1/2 7 do 8 t. m. od 1/2 8 do 9. ure. Pouk tudi po diktatu. Vpisu- vanje dnevno, pričetek 15. ja- nuarja. Christofov učni zavod, Domobranska cesta 15. — Naj- večja strojepisnica! 2160

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej Najmanjši znesek 8.— Din.

FRIZERKO

prvovrstno in hitro delavko za železno in vodno ondulacijo z manjkirno sprejme za stalno sa- lon »Julka«, Split, Perlatil 7. 296

Prof. dr. Zalokar o zavratnem raku

Rakastih obolenj ni danes več kakor jih je bilo nekdanj, zdravljenje z operacijo in obsevanjem je pa uspešno

Ljubljana, 11. januarja

Snoči je predaval v Delavski zbornici o raku šef-primarji ženske bolnice prof. dr. Alojz Zalokar, ki so ga naprosile za predavanje o tej aktualni snovi članice Kola za drugarke. Predavatelj je v imenu društva pozdravila ga Pihlerjeva. Kako upravičeno je bila prošnja žena, je bilo razvidno po obisku. Žene so popolnoma napolnilo prostorno dvorano in z največjim zanimanjem sledile nazornim izvajanjem g. predavatelja.

Medicinska veda je že toliko napredovala, je med drugim izjavil predavatelj, da ni več upravičen strah, ki ga imajo ljudje zaradi raka. V velikem številu primerov se posreči zdravnikom ozdraviti tudi to hudo in zavratno bolezen. Strah pred rakom je med širšim ljudstvom nastal zaradi statistik o raku. Res je, da zbolijo za rakom razmeroma veliko število ljudi, zlasti v starosti dobi od 35. do 50. leta, toda same številke v takih statistikah ne povedo mnogo, treba jih je šele pojasniti z dopolnilnimi podatki. S tega vidika pa nam pravijo

statistične številke, da danes ni prav nič več rakastih obolenj kot jih je bilo nekdanj. O tem se zlasti prepričamo, ako primerjamo število obolenj po desetletjih. Danes se rodi manj otrok, toda dolgotrajno povprečje življenja se je znatno povečalo. Pred desetletji je bila povprečna umrljivost okoli 35 ali 40 let, danes je okoli 60 let. Rak pa je starostna bolezen. Lahko rečemo, da ne zahteva več žrtve kakor v predmodni dobi, kar so dokazale tudi razne medicinske akademije in društva za pobijanje raka, katera so s statistiko po starostnih dobah dokazala, da umre za rakom glede na starostno dobo, če ne manj, pa prav gotovo ne več ljudi kot nekdanj. Napredek gre na račun razvoja medicinske znanosti, ki se ji danes posreči rešiti že precejšen odstotek bolnikov.

V Ljubljani tudi vlada prepričanje, da je bolelih za rakom čedalje več. Prepričanje o tem ni utemeljeno. Zanimivo je, da je mestni fizik dr. Krajc že pred 20 leti trdil, da število obolenj za rakom v Ljubljani pada. Popolnoma brez podlage so tudi trditve, ki jih je bilo nekdanj v Ljubljani slišati, da obstojajo v Ljubljani »rakaste« hiše, torej hiše, v katerih vsi stanovalci obolijo za rakom. Morda se je kdaj zgodilo slučajno, da je več ljudi obolelo za to zavratno bolezen, pa je nastala takoj govorica med ljudstvom o »rakastih« hišah.

Predavatelj je nato pokazal tabele, ki so kazale, v katerih starostnih dobah se rak pri ženskah najpogosteje pojavlja in koliko je obolenj po letih. Tabele so bile narejene na podlagi zdravniškega dela g. predavatelja v Ljubljani v zadnjih 20 letih, ko je bilo preiskanih in zdravljenih okoli 1200 za rakom obolenih žensk. Vse razlage o raku so se nanašale na rak, ki se pojavlja pri ženskah na prsih in na rodilih.

Največ žensk oboli za rakom med 46. in 50. letom, glede na posamezna leta pa je bilo razvidno po tabeli, da so obolenja vsako leto po številu skoraj stalna. Ženske oboli za rakom torej v letih, ko jih družina in družba najbolj potrebuje. Zaradi tega je rak huda socialna bolezen. Nato je predavatelj pojasnil, kako se rak pojavlja, kateri so znaki, ki kažejo na to, da je nastala bolezen v tem ali onem or-

ganu telesa. Posebno nazorno je opisal, kako se nenadoma začne celice v organu razkrajati in kako se obolenje širi na vse okolice, ko bolezen ustvarja svoje »podružnice«. Najhuje je to, da sprva bolnik ne čuti prav nobene bolečine. Ženska, ki skrbi za higieno svojega telesa, in se dobro opazuje, pa bo lahko otipala oteklino v organu, kar je znak za to, da nekaj v organu ni v redu. V takem primeru je treba takoj k zdravniku, ki ugotovi, ali gre za pričetek rakastega obolenja, ali za kakšno drugo manj nevarno obolenje. Znak, ki za resno obolenje maternice so krvavitve izven običajnega periodičnega časa. Te pojave ženske lahko nadzorujejo, ako imajo v koledarju pregled o teh pojava. S sidroptičnimi slikami je predavatelj po kazal, kakšno razdejanje naredi rakasto obolenje v organu, ki ga je bilo treba operativno odstraniti ter je bilo s tem življenje žene rešeno.

Medicinska veda še ni odkrila pravega povzročitelja raka, obstoja pa več domnev o vzrokih, katerih posledica je rak. Brez podlage je mnenje, da je rak nalezljiva bolezen. Ali se bolezen podeduje, tudi še ni dognano. Profilaksa za to bolezen je danes še nemogoča. Ni pa nemogoče, da se bolezen ob pravem času odkrije in zdravi. Z rakom na maternici pride v ljubljansko bolnišnico samo ena tretjina bolnic v takem stadiju bolezni, da je operacija še mogoča. Posreči se rešiti samo vsako deseto ženo, ker pridejo bolnice prepozno k zdravniku. Od tistih bolnic, ki pridejo pravočasno v bolnišnico, se reši vsaka tretja ali četrta bolnica. Najuspešnejše se torej žene bore proti raku z lastnim opazovanjem in s takojšnjo zdravniško pomočjo. Zdravnikom je na razpolago zoper bolezen troje sredstev: operacija, obsevanje z rentgenom in obsevanje z radiumom. Ako operacija ni več mogoča, je mogoče bolezen zatreti še z obsevanjem, tako da je mogoče pri zanemarnih primerih rešiti z obsevanjem vsako deseto bolnico. Najlažje je ozdraviti kožni rak, najmanj možnosti za ozdravljenje obstoja pri črevesnem raku. Ob koncu je predavatelj pokazal še slike dveh velikih ljudi, ki sta s svojimi odkritji postala rešitelja številnih bolnikov z rakom, to sta Röntgen in gospa Curie.

metodo merjenja hitrosti svetlobe po premikanju zelo hitrih elektronov. Znanost prihaja tako do čim točnejših načinov, po katerih se da izmeriti hitrost svetlobe. So zvezde, od katerih drvi žarek do naše zemlje več dni ali celo več let. Zvezdoslovci bi že davno ne zadostovale naše mere in zato so si izbrali za svojo mero svetlobno leto. To je pot, ki jo preleti svetlobni žarek v enem letu.

PADEC
— Gospod ravnatelj, toplomer je davi padel.
— Za kofiko?
— Za tri nadstropja z balkona na ulico NE DRZI
— Beži no, prijatelj, kakšno novo leto. Pri nas ga ne poznamo. Moja žena je imela 1. 1923 ob novem letu 27 rojstni dan in od takrat ni bilo v naši hiši še nobenega novega leta.

Ledolomilec »Sedov« rešen

26 mesecev je bil v objemu polarnega ledu — Posadka je ves čas marljivo delala

Papanin

26 mesecev trajajoča plovna pot ruskega ledolomilca »Sedov« v objemu polarnega ledu se bliža h koncu. S polarna ledolomilca »Josip Stalina« sporočajo polarni raziskovalec Papanin da se je ta ledolomilec, poslan »Sedovu« na pomoč približal med ledene gore stisnjene ledolomilca na 25 milj. V polarni noči vidita posadki obeh ladij svetlobne stožce žarometov, s katerimi obseva obe ladji obzorje.

Ledolomilec »Sedov« se je moral pod pritiskom polarnega ledu pomikati naprej skoraj sporedno s potjo, ki jo je neprосто-voljno prevzela pred leti tudi med ledene gore stisnjena Nansenova ladja »Fram«. Dvakrat je križal njeno pot. Ledene gore so ga potisnile precej daleč proti severu, njegovi stroji so bili preslabi, da bi mogla ladja razbiti ledeni oklep. Končno mu je bil poslan na pomoč novi ledolomilec »Josip Stalina«, poveljniška ladja sovjetskega arktičnega brodirja, najmodernejša in najmočnejša ladja te vrste na svetu sploh.

Poti obeh ledolomilcev sta se strnili severno od Grönlandije v nevarnem pasu nakupičenega polarnega ledu, gnanega naprej po morskih tokih. Tudi največji ledolomilec se prebija skozi ledene gore z najmočnejšimi stroji le počasi in s skrajnim naporom, tako da pomeni v normalnih razmerah neznatna razdalja 25 milj tu več dni plovbe, preden se obe ladji sestanejo. Moskovski listi spremljajo z veliko pozornostjo zadnjo etapo rešitve plovbe in priobčujejo obširne članke o tem. 15 članov posadke posadka Sedova, ki naj bi se v kratkem vrnila v domovino, je opravila važno znatno delo ta čas ko je bila prisiljena ostati v polarnem ledu. Kazen tega je oddajala posadka štirikrat dnevno vremenska poročila, tako da je skozi vseh 26 mesecev nadomestovala stanojo Severni tečaj, čije poti na ledeni gori se je končala svojčas v istih vodah, kakor se bo čez nekaj dni končala plovba »Sedova«. V jeklenem oklepu je posadka popravila tudi krmljo ledolomilca, ki so ga bile strle ledene gore. »Sedov« bo lahko sam nastopil pot v domače pristanišče, čim mu jo prodre skozi ledene gore mnogo močnejši ledolomilec »Josip Stalina«.

Redke obsodbe po § 284 k. z.

Oče in sin obsodena — Državni denar je utajil — Bivša babica zopet obsodena

Ljubljana, 11. januarja.

V našem kazenskem zakoniku je poglavje o kaznivih dejanjih zoper zakon in rodbino. V paragrafu tega poglavja so določene kazni za bigamiste, pruskušnice in preuštnike, ugrabitelje itd. To so paragrafi, ki so le redko na dnevnem redu pri razpravah na okrožnem sodišču. Bolj pogosti pa so paragrafi iz poglavja o dejanjih zoper javno moralo, toda med temi je paragraf, po katerem zahteva državni tožilec le redkokdaj kazni. To je § 284, ki zagroža kazen robove do 10 let za telesno zlorabo med sorodniki v prvi vrsti. Telesna zloraba med sorodniki po krvi v stanski vrsti do vseh druge stopnje se kaznuje z robo do 5 let, telesna zloraba med sorodniki po svatstvu do vseh druge stopnje in med krstnim botrom in krstencem ali njegovim roditeljem se kaznuje z zaporo do enega leta.

Lani sta se morala zaradi delikta po § 284 k. z. zagovarjati pred ljubljanskim okrožnim sodiščem samo dva obtožena, oče in hči. Oba sta bila spoznana kot kriva in obsodena. Letos se je slučajno zgodilo, da sta prišla takda dva obtožena že takoj v začetku na zatožni klopi. Včeraj sta sedela pred sodišči malega kazenskega senata neki oče in njegova hči, doma iz okolice Ljubljane, obtožena po § 284 k. z. Upajmo da se jima v sodni in krmilni statistiki za l. 1940. ne bodo pridružili sorodni pari. Upanje je upravičeno, ker so taki delikti zoper javno moralo pri nas v resnici zelo redki in pa tudi zaradi tega, ker so to delikti, ki ne pridejo tako zlepa na dan.

Obtoženi oče, 54 let stari posestnik je zanikal krivico, češ da gre samo za maščevanje sosedov in hučobnih ljudi. Njegova 32 let stara hči je pred sodniki tudi zanikala krivdo, toda na policiji je priznala, da je kriva. Na vprašanje, zakaj je na policiji priznala, da je imela prepovedano in kaznivo razmerje z očetom, je obtoženka odgovorila, da je bila čisto zmešana in sploh ni vedela, kaj govori.

bela pa se je tudi, da jo bodo vtaknili v zapor z očitno vred, katerega je rodila kakih 14 dni pred zaslišanjem na policiji. Bila pa je tudi še bolna in je enostavno priznala, kar so na policiji hoteli, da bi priznala.

Njen branilec je opiral obrambo predvsem na dejstvo, da je nči dnevno zaostala ženska, ki je podlegla pritisku med zasliševanjem in pri urila, čeprav je vedela, da govori neresnico. Pred več leti je rodila prvega nezakonskega otroka, čigar oče je bil njen bratranec, oče otroka, ki ga je rodila lani v septembru pa je po njeni izjavi neki potnik, ki je prišel v hišo prodajati blago.

Kazenski senat je razsodil, da sta oba kriva in je oboje obsojal na 8 mesecev strogega zapora, hčer pa na 4 mesece strogega zapora, pogojno za tri leta. Sodisce je pri obsodi očeta upoštevalo razne objektivne okoliščine in je sprejelo kazni robove v kazni strogega zapora, hči pa je bila pogojno obsodena, ker duševno ni popolnoma normalna in ker je klenila spričo očeteve volje, ter mora tudi skrbeti za nekaj mesecev starega otroka. Oče in hči sta prejela revizijsko in priziv.

OKOLI 60.000 JE UTAJIL

Pred meseci so ugotovili, da je neki uslužbenec okrožnega sodišča v Ljubljani utajil okoli 60.000 din državnega denarja. Aretiran je bil služitelj, ki je opravljal zaradi pomanjkanja moči tudi uradniške pošte. Svojo službo je opravljal že od leta 1919 zelo vestno in po sposobnosti je bil enakovreden tovarišem v vsi h položajih skupinah, zato so mu zaupali tudi pošte z denarjem. Nesrečna usoda je hotela, da je služitelj prišel menda zaradi dužinskih razmer v denarne stiske in začel si je prisvajati denar, ki so ga na sodniški plačevali stranke. Tako se je nabrala časoma čedna utajena vsota 60.000 din in vzporedno z utajami so se množili tudi delikti po § 397 k. z. Služitelj je postavil v službene spise neresne navedbe, da je s tem prikrikl svoje manipulacije.

Obtoženi služitelj je utajo priznal. Mali kazenski senat mu je prisodil kazni 7 mesecev strogega zapora.

NEPOBOLJŠLJIVA BABICA

Bivša babica A. L., ki je bila že večkrat kaznovana zaradi odpravljanja plodu, je prišla zopet pred sodnike, obtožena, da je storila zopet zločin po § 172 k. z. Z njo sta sedeli na zatožni klopi tudi dve služkinji. Nepoboljšljiva babica se je zagovarjala, da je svojo »pacientko« samo plegala, priznala pa je, da je sprijela za »pregled« 200 din. Senat se je prizidal, da je šlo za poizkus zločina po § 172 k. z. in je obtoženci prisodilo kazni 4 mesece strogega zapora. Obe soobtoženci sta bili oproščeni.

Hitrost svetlobe

Min. o je 90 let, odkar je francoski fizik Hippolit Fizeau izmeril hitrost svetlobe. On pa ni bil prvi, ki je hotel meriti hitrost svetlobe. Prvi je izračunal hitrost svetlobe na temelju zakasnitve mikra Jupit rovi spremljevalcev in znane razdalje med zemljo in Jupitrom zvezdoslovec O. af Römer. On je izračunal, da se širi svetloba s hitrostjo okrog 315.000 km v sekundi. Römerjev računom dolgo niso verjeli, ker so mislili, da svetloba sploh ne potrebuje časa za svoje širjenje. Ni čuda, da je to naziranje nastalo in dolgo vladalo. Hitrost, s katero se širi svetloba, je tako velika, da se njeno širjenje sploh ne da opaziti. Toda Römerjeve račune je potrdil leta 1729. slavni zvezdoslovec na zvezdarni v Greenwichu Bradley. On se je naslanjal pri svojih računih na takozvano aberacijo stalnic. Znano je, da kroži zemlja okrog sonca s hitrostjo 30 km v sekundi. V svojem priznavanju izmeriti hitrost svetlobe se Fizeau ni zatekel v vsemerje, temveč je izdelal aparat, in doprinesel je z njim dokaz, katerim ni mogoče uparjati. Osnova aparata je bilo nabzobano, hitro vrteče se kolo, ki je skozi en zob propuščalo žarek, z drugim zobom ga je pa zadržal. Fizeau je uporabil to razdaljo 8.633 m. Njegovo metodo je izpopolnil pozneje Foucault, ki je uporabil hitro vrteče se zrcalce.

Najnovejše metode za merjenje hitrosti svetlobe uporabljajo elektrone. Tako je nemški fizik AEG Rupp leta 1932 postavil

Nušičev »Ujež« na šentjakobskem odru

V šentjakobčanih je našel avtor dostojne interprete

Ljubljana, 11. januarja

Branislav Nušič nam je v »Uježu« pokazal »skupeke« žen, ki jim je, odnosno naj bi jim bilo sveto načelo: moralno vzgajati družino, ji pomagati in jo ohraniti kot osnovno življenjsko celico. Vse te žene — ki jih ni malo — puščajo doma nene in otroke, prepustene same sebi in služkinjam, same pa sejejo po vse dneve, to se pravi: vse dneve zločno in z užitkom obravnavajo skandalčke in aferice, njihov »zvisevi in plemeniti cilji« pa je samo okrasek dnevnega reda. Tudi predsednica Laziceva ima moža, profesorja književnosti, priložnostnega astronoma, skratka, kozmopolita, smešno učenjarsko kreaturo, ki tiči vedno le v svoj h knjigah, — in troje otrok: gimnazijca Zara in Ružico ter odraslo hčerko Dano. V tem je tragika profesorjeve rodbine. Mati teka po sejah in nima niti minute časa za dom. Mož si sam še gumb, ki ga je odrezal z odeje, ker drugega pač našel ni. Sin Zare se navdušuje za Al Caponea, kar ima za posledico izostajanje iz šole, izključitev, vedno pohajanje, majhne tatvine doma ter končno vlogo. Ružica, še otrok, že piše ljubavna pisma in sluti veliko spoznanje k ga najstarejša, Dana, doživlja tako globoko, da postane mlada mamica. Nekega dne, med sejo, prinese hišnik Ivan nekajkega dojenčka — najdenčka, ki mu je priložen listek s prošnjo nesrečne matere, naj društvo »Ujež« vzame otroka k sebi, saj so njegovi cilji — društveni namreč — tako zvišeni in plemeniti. To je panika. Otrok v »Uježu«! Pa na koncu koncev se pokaže, da je izpostavljen otrok Danin otrok, torej vnuk gospe predsednice Laziceve. Tako — Dana ima otroka, sin je v kriminalu, najmlajša, Ružica, ljubiteljica gimnazijca Toma, oče ima na telovniku posteljni gumb, gospa mama pa — blamažo in sramoto, ki jo je deležen tudi »Ujež«...

Z udarnim in Nušiču lastnim humorjem je p. s. naša ta sijajna komedija, prepletena z jedko ironijo, prehajajočo mestoma že v sarkazem.

Nušič si je v šentjakobčanih našel dostojne interprete. Naš stari, priljubljeni znanec, g. Lavrič kot prof. Lazič, je bil neoporno sijajna figura, dognan v igri in maski in nam je resno čno pognal solze v oči. Ga. Bučarjeva, prav tako naša dobra znanica, je Lazicevo močno doživela in jo odlično podala. G. Plevel kot Nušič, mož z otroškim vozičkom, je bil odlični in je vnesel v igro beograjski žargon, da so se publiki solzile oči. Svojo izredno igralsko sposobnost nam je pokazala g. Sanečeva v vlogi Spasičeve, elegantne v igri in jedke v besedi. Gdč. Grgurevičeva kot Aralčeva nam je dala izredno poseben lik ženske, ki je vsak hip preklinja jo v njenem patetičnem govoru, k. je vedno enaki. Ga. Mlekusev je živahno doživela, visoko damo, sicer pa vsakdanjo žensko, zelo doživela in prav dobro podala. Zelo je ugačala gdč. Sanečeva kot Dana, po slučajno mlada mamica. Zof gđc. Porentove je bila prikupna figurica, g. Vizjak kot Duko, zapeljivec, je bil zelo dober, prav tako gimnazijec Zare g. Juvancič. »Ujež« doživlja svoje vloge vezali tesno ob glavne igrance in s tem ustvarili harmonično celoto, ki je v nabitosti polni hči ustvarila resnično razpoloženje. G. Petrovčič kot režiserju gre polno priznanje.

V bodoče bi bilo nujno potrebno, da se teksti, preden se razdelijo, temeljito pregledajo, da se odstranijo vse težke in oboje jezikovne napake!

Iz Novega mesta

— Postopajte pločnike. Ob mrazu in hudi poledici, ki je zlasti občutna na cementnih pločnikih, bi hišne lastnike prosili, da pločnike posujejo z drobnim peskom. Na pločnikih preti nevarnost vsakemu pešcu, zlasti še starejšim ljudem, ki se ne znajo »loviti« po gladkih tleh tako kakor mlajši.

— Hud mraz. Po kratkem presledku je pritisnil po vsej Dolenjski ponovno hud mraz. Po gozdovih so jele pokati bukke, posebno še na Gorjancih. Tudi potoki so vsi zamrznjeni.

E. C. Bentley:

„Skok skozi okno“

ROMAN

— Ali je povedal, zakaj?, — je vprašal preiskovalni sodnik.

— Da, — je odgovorila, — povedal mi je, zakaj. Spominjam se točno, kaj je rekel, kajti... vsa zbežana je obmolnila.

— Kajti...? — je ponovil preiskovalni sodnik prijazno.

— Kajti moj mož je govoril z menoj malo o svojih trgovskih poslih. Ni verjel, da bi me zanimali. Zato sem bila dokaj presenečena, ko mi je pripovedoval, da je poslal gospoda Marlowa v Southampton, da bi mu prinesel veliko vest od moža, ki se je hotel naslednjega dne odpeljati v Pariz. Dejala je še, da se je peljal nekaj časa z njim, potem pa da se je vrnil dobro miljo daleč peš in da mu je storilo to dobro.

— Ali je povedal še kaj?

— Ne. Bila sem zelo zaspana in čez nekaj minut sem zopet zaspala. Spominjam se samo še, kako je moj mož ugasnil luč. To je vse. Potem ga nisem več videla živga.

— Ali niste ponoči ničesar slišali?

— Ne. Zbudila sem se, ko mi je sobarica ob sedmih zjutraj prinesla čaj. Zaprla je vrata v močvo sobo, kakor je storila to vedno. Mislija sem, da je še tam,

22. kajti spal je navadno dolgo. Včasih je vstal šele pozno dopoldne. Zajtrkovala sem v svoji sobi. Približno ob desetih pa sem zvedela, da so našli njegovo truplo.

Priča je povesila glavo v pričakovanju, da jo od-slove, toda zgodilo se ni tako.

— Gospa Mandersonova, — glas preiskovalnega sodnika je bil poln simpatije, toda zvenel je trdo, — moram vas vprašati nekaj — v teh žalostnih okoliščinah — mučnega. Toda to je moja dolžnost. Ali je res, da vaše razmerje do pokojnega moža zadnje čase ni slonelo na naklonjenosti in zaupanju?

Ali je res, da sta se bila drug drugemu odtujila?

Vzravnila se je zopet in pogledala preiskovalnemu sodniku srepro v oči; lica ji je zalila kri:

— Če je to vprašanje neobhodno potrebno, — je odgovorila hladno, toda odločno, — sem pripravljena odgovoriti nanj, da ne bo morebitnega nesporazuma. V zadnjih mesecih mi je povzročalo možno vedenje težke skrbi in žalosti. Bil je ves izpremenjen, molčeč. Bilo je, kakor da hoče biti vedno sam. Še zdaj si ne more tega pojasniti. Na vse načine sem si prizadevala razvedriti ga, storila sem vse, kar sem mogla združiti s svojim dostojanstvom. Nekaj neznanega je bilo med nama, toda spregovoril ni nikoli. Ponos mi je branil vprašati ga, od kod ta izprememba. Sklenila sem ostati v občevarju z njim taka, kakršna sem bila vedno, dvomim pa, da bi kdaj zvedela, kaj je bilo med nama.

Priča, ki ji je pri zadnjih besedah glas zadrhtel, čeprav se je hotela obvladati, si je zopet zastrla obraz ter obstala vzravnan in mirna.

Neki porotnik je vprašal nekam boječe:

— Torej med vami in vašim možem nikoli ni bilo nič razburjenega?

— Nikoli!

Beseda je zvenela brezbarvno, toda vsi so čutili, da je bilo vprašanje navadno nerazumevanje značaja gospe Mandersonove.

— Ali ne veste ničesar, kar bi moglo zadnje čase povzročiti vašemu možu skrbi? — je vprašal preiskovalni sodnik.

Gospa Mandersonova ni ničesar vedela. Njeno zasliševanje je bilo končano. Gospa s črnim pajčolanom čez obraz je stopila k vratom. Splošna pozornost je bila zdaj obrnjena na Martina, zaslišanega za njo. Tisti hip se je pojavil na hodniku Trent. Ni se zmenil za Martina, temveč je opazoval sloko postav, ki mu je prihajala naproti na ulici sredi ljudi. Ko se je na pragu lahko priklonil in umaknil je slišal, kako je gospa Mandersonova tih izgovorila njegovo ime. Šel je za njo nekaj korakov v vežo.

— Hotela sem vas prositi, da bi me malo spremlili, — je dejala s tihim, strtim glasom. — Nisem mogla najti svojega strica in naenkrat mi je postalo malo slabo... zunaj mi takoj odleže. Ne, ne, ne morem ostati tu, gospod Trent. Domov moram. Za hip me je obvisela njena težka roka na rami, potem je pa odšla naslonjena na njegovo ramo povešene glave iz hotela po hrastovem drevoredu proti White Gablesu.

Trent je molče stopal kraj nje. Čudne misli so mu rotilo po glavi in zbor glasov mu je klical: Norec, norec! Vse, kar je vedel, vse, kar je slutil in domne-

val, mu je rojilo po glavi, toda dotik njene roke mu je omamljal zavest in ga navdajal s čudnim razburjenjem.

V duhu se je zmerjal, ta čas, ko se je v konvencionalno vljudnostjo obračal k nji, ko sta vstopila v hišo in je gospa Mandersonova omahnila na divan. Odrnila je pajčolan in se mu resnega obraza zahvalila. Dejala je, da ji je že odleglo in da upa, da zavoljo nje ni zamudil nič važnega. Dejala je še, da se sramuje, da pa ni pričakovala zadnjega vprašanja.

— Veseli me, da me niste slišali, — je dejala. Seveda boste lahko čitali moje izpovedbe v vseh listih. Bilo je strašno, ko sem morala o vsem tem govoriti in se pokazati ljudem. In vsi možki so me kar požirali z očmi. Hvala vam za pomoč, — je pripomnila z lahnim nasmehom. Trentu je še nekaj časa drhtela roka pod hladnim dotikom njenih prstov, ko je odhajal od nje.

Izpovedbe služinčar in sluga, ki je bil našel truplo, niso prinesle nič novega. Izpovedbe policijskih uradnikov so bile kakor običajno brezbarvne in nejasne. V največje Bunnerjevo zadovoljstvo so postale njegove izpovedbe senzacija dneva.

Občinstvo je naslednjega dne komaj opazilo namigavanje na samomor. Vse okoliščine so govorile proti temu, kakor je bil izrazil svoje mnenje tudi preiskovalni sodnik. Naglašal je zlasti to, da pri truplu niso našli samokresa.

— To vprašanje, gospoda, je najvažnejše, — je dejal poroti. — To je temeljno vprašanje. Sami ste videli truplo. Slišali ste zdravnikovo mnenje.